

GHENADIE PETRESCU

MITROPOLIT AL UNGRO-VLACHIEI ȘI PRIMAT AL ROMÂNIEI

CUM AM FOST JUDECAT

„Spune cuvântul tău sănătos, neprimitor de învinuire, pentru ca protivnicul să se rușineze, neavând să țină nimic rău despre tine”.

(Cartea Sf. Apostol Pavel către Titu 2, v. 8.)

„Dă-mne, cea ce judeci tot pământul, ai nu vei face judecata?”

(Gen. 18.)

BUCURESCI

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE F. GÖBL FII

19, STRADA REGALĂ, 19.

1896

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

262441

14279

GHENADIE PETRESCU

MITROPOLIT AL UNGRO-VLACHIEI ȘI PRIMAT AL ROMÂNIEI

64974

etc.

CUM AM FOST JUDECAT

„Spune cuvântul tău sănă-
tos, nepriimitor de învingere,
pentru ca protivnicul să se
rușineze, neavând să dică ni-
cic rău despre tine.”

(Cartea Sf. Apostol Pa-
vel către Titu 2, v. 8.)

„Dămine, cea ce judeci tot
pământul, ai nu vei face ju-
decata?”

(Gen. 18).

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE F. GÖBL FII

19, STRADA REGALĂ, 19.

1896

ENL...
COTA 64974

RC 120/03

B.C.U. Bucuresti

C141166

Stamp: BUCURESTI
BIBLIOTECA
1990-1995

GHENADIE PETRESCU
MITROPOLIT AL UNGRO-VLACHIEI ȘI PRIMAT AL ROMÂNIEI

CUM AM FOST JUDECAT.

Istoria judecării celor P. Sfințiți 11 Archierei, la care s'a alăturat a doua zi un al doi-spre-decelea, — mai ne-merit era să fie al trei-spre-decelea, — este istoria unei nelegiuiri ne mai pomenite în țera noastră. Țera întregă, prin vorbă, prin tipar, prin scris, prin întruniri, a judecat anticanonica și ilegala mea condamnare, eșită din uneltirea urei și răsbunări, care a însufletit pe judecători și îndeplinitori ei.

Hotărîrea condamnătoare, monument de uă născocită archeologie bissericéscă, pe temeiuri mincinóse, ar fi putut fi un adevêrat assassinat judecătoresc, dacă simțimêntul public nu s'ar fi deșteptat la timp prin în-săși nedibăcia făptuitorilor.

Obrazul bissericesc pe care 'l înfățișeș, 'mi impune datoria supunerii către depositari autorități bissericești și politicești, orî-care ar fi purtarea lor, nedându-mă înlături de la nici uă jertfă pentru binele Țerei, cinstea Suveranului și liniștea Bissericeii, 'mi dă însă în același timp și dreptul de a mă plânge după pilda dată de Sfantul nostru Apostol Pavel, în numele legilor vecinice ale Justiției și a invoca drepturile ce ea 'mi dă.

Cine a urmărit judecata mea, cine a citit hotărîrea, cine a vădut modul essecutării acestei hotărîri, a înțeles că actul îndreptat contra mea a fost un act revoluționar, voit și sprijinit de Guvern, fără aprobarea fățișe a Majestăți Séle Regelui.

Isbit în drepturile mele de Cap ierarchic al Bissericeii române, de cetățen (de și până și drepturile de cetățen mi s'aũ contestat, pe motiv că Episcopul n'are dreptul de a fi ales în Cameră și Senat, ci numai acela de a fi de drept în Senat), și de om, prin călcarea legilor din năuntru și din afară, aș fi fost în drept să mă împotrivesc. Am gândit că este mai bine să mă supuiũ, ȃicând împreună cu Sf. Ambrosie celor ce aũ pus stăpânire pe persóna și averea mea:

„Vreți averea? aveți puterea! vreți să fiũ mort „între cei vii? vė urmeđ. Nu mă veți vedea inconjurat de poporul venit la glasul meũ îmbrățișând altarurile, dar voi priimi mórtea pentru a cinsti altarurile. Soldaților și armelor lor nu voi împotrivi alte „arme de cât lacrimile mele.“

În acéști stare sufletéscă, aș fi fost mulțumit, să îndur nedreptățile, așteptând césul îndreptări, ce nici uã datã nu întârđiađã a se face. Bêrfitorii, judecãtorii pãtimași, cei cu sufletele însetate de urã, nu m'aũ lãsat însă în pace nici după condemnaire. Prin broșuri anonime, în scop de a justifica revoltãtórea hotărîre, aũ adus în protiva mea noui uneltiri, iar prin Enciclica trimisã Bissericelor ortodoxe din afarã, 'mi aũ pus în sarcinã alte închipuite învinuiri. Dator sunt să aduc luminã, și să arėt credincioșilor, cât am fost de asuprit și nedreptățit.

Protivnicii mei, obraze bissericești și politicești, înțelegând că s'a călcat înainte de toate, principiile fundamentale ale celei mai începătoare societăți, au căutat să întunece adevărul, spunând că judecata bissericescă are alte reguli de cât cea politicescă, că canónele, ori care ar fi duhul lor, trebuie aplicate așa cum s'au alcătuit, chiar dacă ar fi în împotrivire cu legile din afară. Au ȓis că la urma urmelor n'am fost dat judecâți, ci chemat numai la uă mărturisire duhovnicescă!

Am fost chemat la judecată, de aȓi pe mâine, cu trei citațiuni făcute în două ȓile. Am fost acusat de călcarea rînduelilor Sfintei liturghii, mai în urmă chiar de eresie, am fost învinuit că m'am dat de Fiul lui Dumnezeu, că am comis crime pedepsite de canóne și de Codul penal, și actul de acușațiune nu mi s'a comunicat.

Am cerut să mi se recunóscă dreptul de a avea un apărător și mi s'a respins cererea, ȓicându-mi-se că, lumina în sfeșnic trebuie să ardă singură! Am fost judecat de acusatorii mei. Am fost osândit îndată după citirea actului de acușațiune, fără cercetarea probelor, fără instrucțiunea învinuirilor, fără ascultare de martori, fără acte scrise cari să purcédă de la mine — sau măcar de la alȓii, — pentru închipuite fapte ce s'ar fi petrecut cu ani de ȓile înainte de a fi ales Mitropolit Primat. Am fost acusat, că am făptuit cu un ocaș, pe bănuiala unor scrisori dovedite plăsmuite! Și se ȓice că așa este judecata bissericescă! Câtă uitare de sine, câtă reútate, câtă îndrăsnélă!

Judecata bissericescă este judecata lui Dumnezeu,

căci se întemeiază pe uă putere divină. „Câte veți lega și deslega pe pământ, vor fi legate și deslegate și în cer“ (Ión XX. 23). Așa dar Bisserica Mântuitorului are drept de a judeca și pedepsi pe călcătorii legilor sale.

Ce am dice de uă judecată lumescă, făcută în condițiunile celei de sus, fără timp de prepararea apărării, fără comunicarea învinuirilor, fără apărare, fără probe, cu judecatori acusatori, cu amenințări și violențe asupra celor îndoioși, cum a fost P. S. L. Arhieriei Valerian și Ieronim, cu uneltiri de acte plăsmuite? Ce am dice de uă hotărîre dată în chipul acesta? Că este uă faptă odiosă, că tribunalul care a pronunțat'o este după cuvântul canónelor „*un Tribunal tîlhăresc*“ (σύνδοκος ληστρικῆ).

Ei bine, este cu putință ca ceea ce nu este permis unei judecăți lumești, să fie învoit unei judecăți bissericești, care este judecata Dumnezească? Cum? judecata lui Dumnezeu mai tîlhărescă, mai păcătósă de cât judecata ómenilor lumești? Acésta nu se póte.

Neadevăr dic cei ce spun că în judecata bissericescă s'ar îngădui grozăvii ce nu sunt cu putință în judecata politicescă.

Voi dovedi îndată că așa este.

Dér să presupunem că canónele ar încuviința uă procedură de judecată cu totul deosebită, înlăturându-se îngădirile fundamentali pentru drepturile omului. Ce tãrie pot avea asemenea canóne? nici una. Față cu asemeni dispozițiunii împotrivotóre legilor din afară, acestea singure se aplică după însăși învėtųtura Mântuitorului: „N'am venit să desființez legea, dér să o

„împlinesc... Dați Cesarului ce este al Cesarului și lui „Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu ; Ori-ce suflet să „se supue înaltelor stăpâniri, căci tótă puterea de la „Dumnezeu vine“.

Câte-va exemple vor învedera că nu orî și ce canon se mai pôte aplica ađi de însuși tribunalul bissericesc. Ast-fel:

Canonul 48 Apostolic ca și canonul 13, VI-ec. oprește divorțul pentru mireni.

Canonul 64 Apostolic prevede depunerea clericului care postește Dumineca.

Canonul 81 Apostolic prevede depunerea Episcopului care se dă la ocârmuiră publice.

După canonul 7 Calched. (IV-ec.) se anathemiséză cel ce primesce sarcină civilă. N'ar putea prin urmare Episcopul să fie Senator.

Canonul 9, IV-ec. oprește pe cleric de a merge pentru judecată înaintea tribunalelor politicești (Tribunale ordinare).

Canonul 14, IV-ec. anuléză căsătoria ereticului cu credinciosul.

Canonul 6 al Sinod. 1 și 2 local din Constantinopol dispune ca monachii să n'aibă nimic al lor, averea lor să se vîndă și de la săraci.

Canonul 36 Laod. oprește cu pedépsă pe clerici de a se ocupa de studiul Mathematicilor, phisici și chiar a dreptului (în evul mediu).

Canonul 30 de Carthagera prevede desmoștenirea necredinciosului.

Canonul 4 din Sardica prevede că dacă un Episcop

este depus și a făcut apel, să nu se numescă un altul până nu se va judeca apelul.

Canonul 3 al Sinod. VII ecumenic oprește pe laici de a lua parte la alegerea Episcopului și a Mitropolitului.

Am mai putea cita și alte asemenea canóne cu dispozițiuni contrarii organizărei fundamentali a societății celei noi.

Care față bissericescă póte pretinde că asemenea canóne mai aũ vre uã putere și că s'ar putea invoca, fie chiar în vre-uã judecată bissericescă ?

Să dovedesc acum netemeinicia socotinței că judecata uneltită împotriva mea ar fi sprijinită pe canóne, și că din contra tocmai canónele prevéd în casul de față că ea s'a făcut contra precedentelor și contra legiuri bissericesci, fie din punctul de vedere al formei judecăței, fie din punctul de vedere al temeiului.

Réutatea omenescă nu este nici de ađi, nici de erí; judecătorii bissericești ca ómeni ce sunt, n'aũ fost scãpați de patimele cari împing la călcarea binelui și la facerea réului. Minunat de bine aũ simțit acest lucru părinții noștri, și de aceia aũ đis ceea-ce ne amintește Indreptarea legei (Edit. Hajdeũ pag. 27) : „Nici uã dată nu încetéză vrășmașul și luptătorul nostru „Satana să spurce cu pîră și cu clevete traiurile ómenilor celor buní și mai mult ale Arhierilor...”

Da, din nenorocire așa este cum spune Indreptarea legei: Arhierii adesea orí „se spurcă cu pîră și cu clevete” și fac ceea ce nu îndrăsnesc să facă judecători mirenești. De aceia și legiuirea bissericescă a fost nevoită ca din ce în ce să prevază îngrădirí pentru

judecata bissericescă. Mai grele condițiuni de împlinit se cer judecătorului bissericesc de cât celui lumesc pentru a judeca. Acastă strășnicie s'a încuviințat din ce în ce mai mult, pentru a înlătura nedreptele judecări ce se uneltea în Bisserică contra Episcopilor, pentru a'i înlătura din scaunul lor, din ură și rîvnă de mărire.

Ast-fel s'a încuviințat:

a) Atât prin canonul 12 de Cartagena, cât și în legea sinodală română din 1872 art. 9, ca numărul judecătorilor cari dau uă hotărîre în judecata unuia din membrii Sinodului să fie de 12.

În cazul de față hotărîrea e dată numai de 11, căci de și ea a fost semnată de 12, dar între aceștia era și P. S. Arhiereu Valerian; și dacă este adevărat că uă semnătură uă dată pusă nu se mai pôte retrage, apoi întru cât P. S. Sa a fost violentat, după cum formal a declarat-o, semnătura acêsta este nulă de drept.

În cât privește semnătura P. S. Episcop Ieronim, ea nu pôte avea nici uă tărie, pentru că P. S. Sa n'a luat parte la judecată, așa că hotărîrea rămîne dată numai cu 11 judecători.

b) *Taftopathia*: Acusatorul e mai întei dator să declare că ia acușatiunea pe răspunderea sa și că priimește să fie pedepsit cu pedepșa acusatului când acesta se va dovedi nevinovat. (Synod ecum. II, 6 și Indreptarea legi glava 16 cu prevederea pedepsei de catherisire și afurisire).

În judecata P. Sfinților Arhierei cari m'au condamnat, acuatorii mei n'au făcut acastă declarațiune.

c) S'a încuviințat principiul de drept-firesc că acuatorul nu pôte fi și judecător, căci nimeni nu pôte

judeca propria sa causă. *Canon 118 de Cartagena*: „Aū plăcut ca un Episcop să nu’și judece judecata sa“.

Tilcul lui Șaguna: „Acest canon rînduește că un „Episcop nu pôte judeca nicî pe un alt Episcop care „ar avea vre uă neînțelegere cu el, nicî pe presbiterul carele ar avea cu Episcopul seū vre uă cêrtă“.

Canon 6 al Sinodului II ecumenic: (V. Pidalion pg. 103): „Inșă dacă ôre cari . . . . . „ar ñice că aū ôre care pîră bisericească asupra Episcopului, acestora cere Sfintul Sinod a înfățișa mai „înainte pîrele lor înaintea Episcopilor Mitropoliei, și „înaintea acelora să *dovedescă* vinovățiile Episcopului „carele este în ôre cari pricinî“.

Va să ñică acuatorul trebuie să *dovedescă* acusațiunea sa, nu să o judece, căci alții, Sinodul, judecă.

Canon 4 de Antiochia, confirmat de sinódele ecumenice la tîle (V. Pidalion pag. 278, punctul 4):

„Și pîrâși să nu fie vrăjmași învederați, *nicî aceași* „*să fie și pîrâși și judecători*, precum acêsta s’a în- „tâmplat la nelegiuita catherisire a lui Athanasie și a „lui Chrisostom“.

În judecata P. S-lor Archierei cari m’aū condamnat, acuatorii mei nu numai că n’aū făcut declarațiunea Taftopathiei, dar după ce m’aū acusat, m’aū și judecat, pretindênd ei și apărătorii lor că în cazul de față nu s’ar aplica canonul 6 al Sinodului II ecum. privitor la hypothesis când acuatorul este un strêin de Sinod, ca și când s’ar putea vre-uă-dată ca cel ce nu e membru în Sinod, să pôte fi judecător al Sinodului. Câtă rea credință pentru a sminti legea!

Iacă care este textul și spiritul canonului: Acusațiunea

póte fi făcută de un membru al Sinodului, sau de un strein, de cine-va care este ortodox creștin sau de altă religiune; pîra este privitoare la fapte personală și patrimonială ale clericului dat judecătii sau póte să privescă fapte de caracter bissericesc. Canonul cuprinde diferite dispozițiuni după felul acestor deosebiri: cel ce este de altă religiune, nu póte fi acuator nici judecător în Sinod; cel ce este de aceeași religiune dacă nu este membru în Sinod, dacă adică este strein, póte fi acuator, dér nu póte fi judecător. Dacă însă cel de aceeași religiune este și membru al Sinodului, el póte fi *saú* acuator *saú* judecător; bine înțeles nu póte fi în aceeași cauză și acuator și judecător.

Fără îndoială pot fi corpuri sociale autorisate prin legea lor organică ca să delege la trebuință membri din sînul lor, pentru a instrui uă afacere înainte de a procede la judecată. Să se observe însă că în judecata de față nu este vorba de membri delegați din Sinod pentru a cerceta mai întei probele și temeinicia acușatiunei, membri cari în urmă să mă fi judecat. În cazul de față am fost judecat de persoane cari mai din nainte mă condamnaseră prin acușatiuni stabilite după a lor bănuială în așa numitul lor act de acușatiune. Unde este canonul, unde este legea, unde este regulamentul sinodal care să permită acéstă îngrozitoare procedură ca acuatorii să judece temeinicia pîrei lor, și să scape ast-fel de pedesa la care de sigur mergeau, dacă se respingea învinuirile aduse?

Ia să vedem precedentele stabilite în judecata bissericescă. Acuatorii mei de tot felul, n'au încetat de a se da de mari cărturari, găsindu-se nedreptățiți prin

alegerea la scaunul *Mitropolitan* a unui Episcop netitrat.

Invățați cum sunt, de ce nu 'și aū adus aminte că în judecățile bissericești, cele mai nedrepte și îngrozitoare, măcar de formă s'a respectat principiul că membrul din Sinod nu pôte fi în acelaș timp și acusator și judecător.

La Sinodul din Tyr, când Athanasie a fost dat judecății pentru abateri dogmatice și de drept comun (mutilațiune, violațiuni de femeı, etc.), toți judecătorii erau inimicii lui; ar fi pūtut fi în formă cum și erau de fapt și acusatori și judecători; cu tôte acestea un simțimēt de rușine i a împedicat. Și atunci își aū distribuit rolurile minunat de bine: Meletieni aū fost acusatori, Eusebieniı judecători.

În judecata lui Chrisostom s'a stabilit și mai lămurit principiul că acusatorul nu pôte fi și judecător.

Se știe că Chrisostom a fost învinuit în mod copilăresc, că a comis acte de violență, sacrilegii, că a cumpērat scaunul patriarcal, că a furat marmura de la balisterul bissericeı, că a furat vase sfinte și podobe din bisserică, că a schimbat obiceiurile Bissericeı, *că a fost acusator, martor și judecător*, în afacerile Archidiaconului Martyrie și a Episcopului Proeres de Licia. Chemat la judecată, Chrisostom a recusat pe patru Episcopi din Sinod în chipul următor: „dacă „voiți serios ca eu să mă presint, ștergeți acești patru „Episcopi din numărul judecătorilor mei, și dacă voiți „absolut ca ei se fie acolo, faceți-i a veni ca acusator, pentru ca rolurile să fie curate și eu să știu „cu cine am a face... Voi imi dați ca judecători pe

„inimicii cei mai neîmpăcați și mă citați la tribunalul vostru prin mijlocul clericilor mei!..“ Theophil, principalul acusator, temându-se ca nu cum-va prezidenția sa, să dea prilej la atacuri contra sa sau la *mijloce de cassare* a hotărîrii sinodale, a avut tactul de a lăsa în locul său pe Paul de Heraclea.

Nu este locul aci de a cerceta nevinovăția și infamia comisă în judecata lui Chrisostom. Să însemnăm însă faptul că și acusatorii și judecătorii lui Chrisostom și Chrisostom acusatul, au recunoscut principiul că nu poate fi cine-va și acusator și judecător în aceeași cauză.

d) S'a recunoscut ca în orî-ce judecată, dreptul fie cui de a recusa pe judecător în cazul când este uă bănuială gravă, că dintr'uă cauză sau alta judecătorul nu poate judeca cu nepărtinire, și s'a prevădut pedepse pentru cei ce acuză pe nedrept (clevetitorii). Ast-fel: acusatorii trebuie să fie ómeni nevinovați, cu viața curată, credincioși, cinstiți, temători de Dumnezeu, să nu fie curvarî, clevetitorî, vrășmași (canon 21 Sobor 24 Glava 17); judecătorii să ispitescă și să întrebe pe pirași — preoți sau mireni — să nu cum-va să fi pornit pira din ură sau vrajbă. (Canon 6 Sobor II Glava 16): „cei ce sunt sub învinuire mai veche „să nu se priimescă mai înainte a pîri pe Episcop orî „pe alți clerici, până când nu se vor arăta nevinovați de învinuirile ce li se aduc.“

Infățișându-mă la judecată, am recusat pe cei recusabilî după regulele de mai sus, precum pe P. S. Archiereu Ghenadie, Episcop al Rîmnicului Noul-Severin, care se găsea dat judecăței și pe cei cari erau per-

sóne interesate în proces (Canon 70, 144, 46 Cartagena); totuși, fără a se face măcar formalitatea unei chibzuirii, recusațiunea s'a respins, cum s'a respins și recusațiunea sprijinită pe faptul că trei dintre judecătorii iscăliseră cunoscutul act de acușațiune. Și știți ce ȃic învinuitorii mei? Că recusația pe vrășmășie e neîntemeiată, căci e de necređut și nu s'a întâmplat ca un cleric să fie osândit în asemenea împrejurări, afirmare neadeverată, știut fiind din nenorocire contrariul.

e) S'a stabilit prin canonul 27 de Cartagena un termen de cel puțin uă lună din ȃiua primirei citațiunei, și s'a recunoscut învinuitului dreptul firesc al apărării personal saú prin apărător, fără care nu este cu putință uă judecată propriu ȃisă, uă *condemnare*.

Nici un canon ecumenic saú local, nici un regulament nu ridică acest drept.

Intâmpinarea făcută pe temeiul art. 10 din Regulamentul sinodal că „Sedințele Sfântului Sinod nu sunt publice“ nu suprimă dreptul de apărare, căci prezența apărătorului nu dă judecăței caracterul publicității. Publicitatea reiese din posibilitatea asistenței publicului, iar nu din faptul apărării, care póte fi personală saú prin asistent. Iacă cum se rostește marele Mitropolit Andrei de Șaguna în dreptul său canonic, la pag. 419: „ . . . De aci urmédă, că și creștinilor „orí preoților împřicinați la judecătorii bissericești, „trebuie să le fie ertat de a 'și pune din cler saú din „laici apărători, pentru neînțelegerile ivite la una saú „la altă judecătorie bissericéscă.“

Am cerut să mi se acorde termenul de uă lună conf.

canon. 27 de Cartagena, pentru pregătirea apărării, și să mi se recunoscă dreptul de a face prin apărători cuvenitele întîmpinări la învinuirile meșteșugite ale actului de acușățiune, care nici pînă ađi nu mi s'a comunicat. Amîndouă cererile aű fost respinse, pe motiv că un Episcop trebuie să fie tot d'auna gata de a se apăra de ori ce învinuire, chiar și cînd învinuirea se sprijină pe acte plăsmuite! S'a mai descoperit chiar un canon — Canonul 64 al Sinod. VI ecum. după care „mirénul n'are voie a învăța în Bisserică „însușindu-și autoritatea dăscălăscă; laici în Bisserică în- „vață de la alți, nu învață pe alți“ ca și cum eű cerém apărători, pentru ca să stabilăscă dogme sau să le interpreteze cu autoritate doctrinară. Eű cerém ca să se lase apărători mirenii sau clericii, cari să dovedăscă netemeinicia acușățiunilor și călcarea legilor, și mi se răspunde că laici nu pot să învețe Sinodul!

Adevăratul motiv pentru care s'a respins și acéstă a mea cerere, este de sigur că să temeaű conducătorii judecăței, să nu să deștepte consciințele adormite la cuvântul acelora cari se găseaű în uă altă stare sufletăscă de căt mine, pentru a le vorbi.

f) S'a stabilit uă pedépsă specială pentru acușățiunea calomniósă (clevetirea) și principiul că, dacă din mai multe acușări alcătuite, una cade, tóte cad de drept, iar acela care a fost uă dată acusator și nu 'și a putut dovedi acușățiunea, să nu mai pótă fi nici uă dată acusator. Ce obicínuită trebuie să fi ajuns clevetirea, pentru a fi dat naștere la asemenea măsuri!

„De nu va putea să dea pe față una din pîre, a- „tuncii nici de cele lalte să nu se crédă, și să fie gonit

„afară.“ (Canon 128 Cartagena și Glava Indrept. legei 21 și 26).

În judecata ce mi s'a făcut între alte învinuiri strigătoare ce mi s'aŭ adus, este și aceia că aș fi făcut cu un ocnaș cu care am fost în corespondență. Tóte acușățiunile se știe că sunt neîntemeiate; nici una însă nu învederază uă mai mare infamie ca acésta, căci la simțimântul de răutate și clevetire, se adaugă și criminalitatea aceloră cari nu s'aŭ dat înlături, plăsmuind cu un ocnaș acte ce mi le-aŭ atribuit. Ađi că țera întrégă este mișcată de gróza unor asemeni fapte, nu este de datoria celor ce m'aŭ condamnat — fără a mă judeca — să procedă la revisuirea condamnări? Mai este îndoelă asupra clevetirei? Acéstă singură clevetire nu atrage înlăturarea tuturilor celor alte învinuiri închipuite și nedovedite?

Să nu se dică că judecata este desăvârșită. Canónele sunt unanime pentru a recunoște condamnatului dreptul de restabilire. După canónele Apostolicești 28 și 32, condamnatul pe nedrept se găsesce în starea omului ale cărui mâini sunt legate de răi făcătorii, iar nu sgârcite în mod firesc, pentru a nu putea fi deslegate. Iar canonul 12 al Sinodului din Antiochia (ἐγκληματις la 341) nu lasă nici uă îndoială asupra revisuirei hotărîrei sinodale de către Sinodul competente.

g) Religiunea creștină este cea mai sublimă și bine făcătoare religiune, nu numai prin caracterul său spiritual, universal, caritabil, egalitar și divin, dar mai cu sémă prin simțimântul de *dreptate* care o însuflește, simțimânt care a schimbat lumea veche în lumea nouă.

Schimbându-se așezămintele cele vechi sub puterea cuvântului Mântuitorului, era cu neputință ca și „sistemul“ de judecată să nu se schimbe.

141166
In lumea păgână se putea răstigni un nevinovat, când așa cerea interesul Chesarului, se putea condamna cine-va și pe bănueli, „fără probă“. Bisserica creștină n'a înțeles nici uă dată, în învățămintele ei asemeni judecăți. Dreptul de a cere pedepsirea vinovatului este foarte întins și recunoscut tutulor credincioșilor prin cuvintele Domnului. „Dacă greșește ție fratele tău, îndrep-
„tédă'l între tine și el, și dacă nu te ascultă, ia cu tine încă
„pe unul sau pe două, și așa îndréptă'l pe el; și dacă
„nu va asculta nici de aceștia, *atunci spune'l Bis-
„sericeî*“ (Mathei XVIII v. 15). Pedepsirea însă ca și astă-đi în materie de judecată represivă este foarte rigurosă și supusă unui sistem de probe ce nu se pot înlătura. Probele cerute sunt: arătările martorilor oculari sau acelor cari de și n'au fost față la săvârșirea faptei, știu din auz de la persoane vrednice de credință; recunoșterea acusatului unită cu împrejurările faptelor, scrisorile cari dovedesc legătura acusatului. Cea mai firăscă din aceste probe, și din acésta pricină cea mai obligatóre, este proba cu martori.

„In protiva presbiterului, ăice Apostolul Pavel scri-
„ind lui Timothei, să nu priimești pîră de cât în fața
„a două sau trei martori“. (V. și Glava 22 Indrept. legei și canon 73 apostolic după care se cere cinci martori la pîră și trei la judecată).

Cât despre precedentele judecăților bissericești, ele sunt unanime asupra necesității ascultării martorilor sub luare de jurământ.

Invętați mei acuatori, dacă și-ar fi adus aminte de cele mai însemnate judecări sinodali, pôte n'ar fi procedat cu atâta iutélă și ușurință la condamnare. Astfel hotărîrea Arienilor cari au condamnat pe Eustatie de Antiochia fără martori, după simpla arătare a unei femei ce și purta copilul la sîn, a fost sfărâmată de Episcopi orthodoxi. Cu martori s'a procedat în judecata lui Chrisostom, lui Antonin și tutulor Episcopilor acusați.

Am fost invinuit că am corespondat cu un ocaș, după cum ar fi spus cuviosul Damaskin de la Cozia; că am sustras din bani prinși prin subscripție pentru facerea trapezului de la skitul Stănișóra, după cum ar fi spus starețul de acolo; că am furat veșminte, după cum ar fi afirmând călugării de la Curtea de Argeș; că am dat ordin Diaconilor de la Mitropolie să schimbe rostul rugăciunei „a Treimeii Aretare“; că am adus Archiereii la trépta de preșbiter . . . . Pentru ce nu s'a chemat *un* martor măcar în vre *una* din aceste învinuiri? Cum s'au dovedit acusațiunile? Când? cu ce probe? ce avém eu de combătut la judecată, când nu s'a ȃis nimic contra mea, când nu s'a făcut nici uă cercetare, nici uă instrucție, nu mi s'a pus nici uă întrebare, nu s'a adus nici uă probă directă sau indirectă, nu s'a citit uă scrisóre purcedând de la mine, sau de la altul, nu s'a invocat vre uă afirmare măcar a vre unui judecător că are cunoscința de grós-nicele crime ce am comis!

Hotărîrea condamnătoře fiind uneltită cu vicleșug și de tóte părțile aspru criticată, s'au publicat broșuri anonime pentru a o justifica. După cuprinsul lor a-

— aceste noi publicațiuni sunt mai mult niște pamflete tendențioase, pline de neadevăruri. Ast-fel se pretinde că acuatori au putut fi și judecători; că așa s'a întâmplat în judecata lui Arie și a altor eretici. Altă rea credință și necunoștință a practicei judecătorești bissericești.

În principiu judecata bissericescă are loc în urma unei acuzări, sau a unei denunțări, cum s. ex. Apostolul Pavel a început singur judecata Corinténului care a avut legături cu muma lui vitrigă. În cazul de față fost'am denunțat sau acuzat? chiar actul de acuzățiune dovedește că în contra 'mă se făcuse „acuzățiuni“, nu denunțări.

Asemuirea judecății mele cu aceia a ereticului Arie este cu totul nepotrivită. Voiaū învinuitorii lui Arie să stabilească cu *toții* credința lui rătăcită, căci în acuzățiunii de eresie se *cerea unanimitate*. De aceia s'au și alipit acuatorii de judecători. Sunt eū învinuit de uă credință rătăcită? Nu: mi se aduc învinuiri personale, și în așa cas nici uă dată acuatorul n'a putut fi și judecător.

Mai la urmă făptuitorii judecății, vedënd cât s'a revoltat simțul de dreptate al țerei cu uă așa procedare ne mai pomenită, au căutat să denaturede faptele petrecute. Au pretins că n'am fost dat judecății, că în cazul de față n'a fost uă judecată bissericescă, ci uă *mărturisire duhovnicescă*, unde nu pôte fi vorba de taftopathie, de acuzare, de probe, de judecată de apărare.

Mărturisirea duhovnicescă este... uă mărturisire a păcătoșului care se acuză singur și care se ispășește

prin pocăință. Ast-fel hotărîrea osânditorilor ȳice că:
„în ședințele Sfintului Sinod se face uă mărturisire
„duhovnicescă a vinovatului față de Sf. Sinod compus
„din semenii sîi“.

În Enciclică se ȳice că: „Mitropolitul n'are drept
„la apărători, de ȳre-ce spovedania se face de către
„însăși cel ce se spovedește“. Broșura distribuită de
jurnalul Gazeta (Carol Göbl) afirmă la pag. XXIV „Se
„uită că judecata bissericescă nu este uă judecată mi-
„renescă, ci uă *spovedanie sufletescă* asupra unor în-
„vinuirî bissericești“ (dar am fost acusat și de fapte
de drept comun).

Broșura anonimă a Preotului ortodox de și scrisă
cu mai multă fineță, este și mai perfidă. Nu ȳice că
ar fi avînd Sinodul rolul unui Duhovnic, dar că n'au
fost acuatori, *ci propuatori cari au făcut uă arê-
tare*. Iar Enciclica pastorală gîndind că va isbuti să
dea uitărei odiosul condamnărei, se încercă a o trans-
forma într' uă nevinovată certare canonică!

Trebue bine lămurită acéstă încurcătură ce se face
de cei ce m'au judecat, cređend că au secretul canó-
nelor și a legislațiunei bissericești, așa că nu vom pu-
tea deosebi lumina din întuneric. Este uă mare deo-
sebite între *mărturisirea duhovnicescă* și *judecata
bissericescă*.

Capul Bissericiei, Domnul nostru Is. Christos, 'i-a dat
puterea de a face legi, de a le aplica și pedepsi pe
cei ce le calcă. Acest drept al Bissericiei pôte fi cu-
rat spiritual (duhovnicesc) și' este essențial în forma
sa Dumnezeescă. El privește bunurile spirituali, da-
rul, viața nesfârșită. Mai are Bisserica și uă altă pu-

tere, care stă în dreptul de a se governa, de a regula ordinea ei, de a face canóne, de a judeca în materie bissericéscă, de a observa, de a da pedepse canonice cum s. ex.: catherisirea. Ast-fel fiind, judecata bissericéscă póte să se facă în Tribunalul din întru saũ în cel din afară. În cel d'ântéiũ cas judecata bissericéscă este „de pocăință, uă mărturisire duhovni-césă“ pentru că este privitóre la taina pocăinței (una din cele șapte taine prin care se dă iertarea pē-catelor făptuite după botez, aceloră carĩ se căesc în ade-věr și carĩ se mărturisesc în acéstă dorință). Sub forma de mărturisire bissericéscă, judecata bissericéscă se e-sercită de duhovnic. Din contra, judecata care are loc în puterea legei (canon, regulament) cu privire la tot ce este supus unei împotiviri, este uă judecată ordinară externă. Ea se face după anumite reguli de Tribunalul bissericesc constituit. Cea d'ântéiũ are loc de bună voe pentru abateri ușóre, pentru dorințe nedrepte, și se termină prin cererea iertărei, pe care mărturisitul o și primește după căință. Din contră, judecata bisseri-césă are loc pentru abateri mai mari, pentru crime, e supusă la anumite forme, dă loc la chibzuirĩ între mai multe persóne, și se termină adesea ori prin pronunțări de pedepse grele.

Intrebăm acum: în casul de față, ce fel de judecată a făcut Sinodul? în ce calitate m'a judecat? Știũ că mai dinainte mă înfățișam ca condamnat, nu ca acusat; dar eram eũ un pēcãtos venit înaintea Sinodului să'mi mărturisesc greșelile pentru ca să do-bândesc ertare? Mi se cerea uă mărturisire duhovni-césă? Nu, fără îndoială. M'am înfățișat la Sinod nu

ca penitent, ci ca un om nevinovat, chemat după canonul 74 apostolic în urma unor grele acușățiuni închipuite, formulate în scris dar necomunicate.

Dacă este așa, ce mai însemnează întorsătura că în cazul de față n'a existat „judecată“ ci mărturisire duhovnicescă?

Acusatorii mei și apărătorii lor să grăbesc a întimpina că n'are însemnătate călcarea îngrădirilor fundamentale la judecată, temeiul condamnării mele fiind faptele oribile ce am comis. „Biserica fiind uă instituțiune dumnezească..... nu póte lăsa să fie întunecată prin unele forme cari ar menține germenele de cugetări și fapte rele“. (V. Darea de sémă despre judecata . . . fostului Mitropolit Ghenadie, pag. XXVI). Dar atunci ce mai însemnează procedura judecâtei bissericești, stabilită de Canóne?

Ia să vedem acum grozavele temeiuri ale condamnării: Sunt mai ântei învinuit de eresie. Actul de acușăție cam îngâna vina de eresie. Hotărîrea condamnătoare caută s'o stabiléscă pentru a da aparență unei osinde întemeiate, iar Enciclica către Bissericile din afară o pune în evidență, cu uă rea credință justificată de marea rîvnă de a 'mî găsi uă crimă.

Generoși mei judecători, ca și Arienii, cari au judecat pe Alexandru, episcopul Alexandriei, geloși de misiunea ce 'și au dat și priimit, neputând să 'mî atace viața prin simple bănueli, au căutat să mă în-crimineze din punctul de vedere al credinței.

M'au învinuit că am schimbat rostirea: „*A trei-meii Arétare*“, ordonând a se dice în naosul bissericeii cu voce tare, în loc de a se spune încet în

altar, pentru ca cu chipul acesta să mă dau de Fiul lui Dumnezeu!

Am schimbat și numele rostirei dîcîndu-i: „*A treia Arătare*“ în loc de „*A treimeî Arătare*“.

Se pretinde cu alte cuvinte că am atacat Dogma Trinității care este temeiul de căpetenie al Bisericii ortodoxe creștine.

Da, am urmat practica rituală ce avea loc și mai înainte sub fericitul Mitropolit Nifon, ca această rostire liturgică să se facă în biserică cu glas tare pentru ca toți credincioși să se asocieze, tocmai pentru că ast-fel se învederează pentru totă lumea creștină dogma Sfintei Treimi.

Și apoi rostirea liturgică „a Treimeî Arătare“ fiind uă cestiune de ritual, pe basa Tipicului aprobat de Sinod la 7 Maiu 1890, nu eram eu în drept a o modifica? Iacă ce dîce sfârșitul tipicului „știut să fie „însă, că Archereul pôte modifica după necesitate „tipicul și uzul ceremoniei în părțile neesențiali...“

Nu,—n'am preschimbat cuvintele *a Treimeî Arătare* în *a Treia Arătare*, căci nici aū vre-un înțeles cuvintele: a Treia arătare. Când ar fi fost ântêia? Când a fost a doua?

Făcut-am vre uă eresie?

Cei mai puțin inițiați în Dogma și ritualul bissericesc aū înțeles mai dinainte că nu pôte fi vorba aici de vre uă eresie.

Eresia este uă abatere de la uă dogmă fundamentală a credinței. Eresia fiind dar uă mare învinuire, presupune un element esențial: réua credință, gândul însoțit de stăruința încăpățînată de a schimba saū

strica dogma. Cine este în greșală și o recunoște, nu este vinovat, nu este eretic. Dacă ai primit uă ideie greșită de la părinți, de la predecesorii tăi în preoție, în archierie, și vrei să te îndrepteți, nu ești eretic, căci buna credință înlătură erezia.

De aci îndatorirea Tribunalului care judecă pe cel acusat de erezie să îi dică mai întâiu: „Credința ta este greșită, de ce nu o părăsești?“

Acusatul răspunde său: „mă recunosc greșala“ și este desvinovățit, sau „nedovedindu-mi-se greșala credinței mele, stăruesc într'ênsa“ și este condamnat.

În ce mă privește, obiceiul rostirei a „Treimeii Arătare“ cu voce tare în naosul bissericeii, ca și pe acela ca Archierei și Episcopi, când slujesc cu Mitropolitul să nu pörte mitra și cărja, l-am primit de la fericitul Nifon, sub care am primit Diaconatul. Presupui că sunt greșit; doveditu-mi-s'a greșela în Sinodul ce m'a chemat la judecată? Și dacă greșală este, este aci „abatere de la dogmă“ sau modificare de ritual?

Să ne reamintim istorisirea evangelică a arătării lui Dumnezeu: „Pe când Botezătorul Ión era înconjurat de popor, Isus se apropie către Ión și îi cere să l boteze. Ión îi dice: „Eü trebuie să fiü botezat de tine și tu vii la mine? Isus îi răspunde: „lasă acum să fie și așa, căci trebuie ca tötă dreptatea să se împlinescă“ (adică Ión trebuia să afle că Messia pe care l anunțase a sosit, iar Isus trebuia să recunoscă misiunea dumnezeescă a lui Ión, care acum trebuia să înceteze, și așa dreptatea se făcea de unul față de altul). Când Isus a eșit din apă, cerurile s'aü deschis, Duhul lui Dumnezeu în chip de porumb S'a pogorît peste El și un

glas din ceruri a ȃis: „Acesta este fiul meu cel iubit, „*întru care am bine voit, pre dĕnsul sĂ l ascultați.*“ Ast-fel Ión află cĂ Isus este fiul lui Dumnezeu. In adevĕr Duhul ȃi ȃisese: „Acela peste care veți vedea pogorĕndu-se și oprĭndu-se Duhul, *acela* este care botezĂ în Sf. Duh“.

Mai înainte nu-l cunoștea ca fiul lui Dumnezeu; acĕstă taină i-a fost descoperitĂ la botez. In acĕstă istorisire evangelica (Mateiŭ III, 16, 17; Marc I, 10, 11; Luca III, 21, 22), sunt deosebite ca persoane: Tatăl carele din cer mărturisește pe fiul sĕu; Fiul, botezat de Ión în Iordan și Sf. Duh pogorĕndu-se din cer asupra Fiului, în chip de porumb, ceia ce, ȃice Macarie, se arată lămurit în Troparul cĂntat la BobotezĂ.

Presupuĭ cĂ am greșit, ceea-ce tĂgăduesc, ținĕnd-o biceiiul rostirei ca în timpul fericitului Nifon. In ce am stricat Dogma Sfintei Treimi, pe care am recunoscut-o tot-d'a-una, declarĕndu-mĕ neputincios eŭ pĕcĂtosul de a o schimba. N'am recunoscut ore acĕstă dogmă a Sfintei Treimi, una și nedespĂrțitĂ, chiar și în apĕrarea ce am dat P. Sf. Archierei, înainte cĂrora am fost chemat ca osĕndit mai d'înainte?

Dar sĂ nu cĂutĂm cuvinte sĂnĂtoșe în hotĂrĭrea osĕnditĂre, cĂci urei ce-i pasĂ de dreptate și bunĂ credință. Faptul urmĂtor va învedera acĕsta și mai mult.

Osĕnditorii mei nu s'aŭ mulțumit cu pronunțarea celor douĕ mari pedepse privitĂre la demnitatea arhierĂscĂ și mitropolitanĂ, nu s'aŭ mulțumit a arunca asupra capului meu bĂrfeli, din care una mĂcar n'aŭ dovedit; aŭ vrut sĂ mĕ arate în fața lumii creștine

și ca un eretic nebun, asemănându-mă în textul hotărîrii, așa fără nici un rost, cu Montan și Priscilla. Vrut'aŭ să arate lumii că știu că a existat un Montan și uă Priscilla ? De ce n'aŭ amintit și pe Maximilla ? Nepotrivita amintire a acestor eretici îndrăciți, dovedește cât de rea este pisma. Cititorul va judeca.

Montan a fost un adevărat eretic, un impostor care voia să se dea drept profet și făcător de minuni. Pretindea la renoirea creștinismului, transformându-l într'un monachism exagerat. Avea vedenii, cădea adesea ori în accese de nebunie, dându-se atunci de adevăratul Duh Sfînt și anunțînd venirea lui Christos în curînd. Două femei bolnăviciose, Maximilla și Priscilla, sonambule și ascete, profetisaŭ cu dînsul ca tovarășe ale lui. Montan împreună cu discipoliŭ lui, din cauză că se credeaŭ privilegiați s'aŭ numit *πνευματικοί* (spirituali). Sinodul de la Hierapolis (finele secolului al II-lea) a condamnat pe Montan și tovarășele lui ca profeți mincinoși posedați de diavoli.

Intrebăm acum : ce caută în hotărîre asemănarea mea cu phrygianul Montan și tovarășa sa Priscilla. Datu-m'am de profet ? Vrut-am să reorganizez pe alte base Bisserica ? Ce am făcut ? Póte că sunt criminal fiind-că cred în *Duhul Sfînt*, dar acéstă credință este temelia Sfintei nóstre Bisserici.

Nu s'aŭ oprit la asemeni copilării și fantasii asupritorii mei. Aŭ pretins că sunt și schismatic, căci „declarînd Sinodul ilegal constituit, 'i am atacat autoritatea sa. Așa dar *implicit* am atacat puterea obligatóre a Sf. Canóne, a legei, a Statului, a Rege-

„lui“. Ce să mai răspund la asemeni raționamente cari confundă uă instituțiune cu persóna fie-căruiua din cei ce o compun, cari pretind că a recusa un judecător, este a tăgădui legea, Statul, pe Rege!

Dacă acușațiunea cea mai grea „învinuirea de eresie“ este așa de neîntemeiată, ce să mai ȃic de învinuirii ca următórea: Că „am adus pe Episcop la trépta Presbiterului“, pentru că am împedicat pe Archiereii de a purta mitră și sacos la óre-care slujbe ce făceam.

Acest obiceiú a existat nu numai sub fericitul Nifon, dar chiar în Moldova. Iacă ce ȃice fericitul Melchisedec, fostul Episcop al Romanului: „Pînă la 1756 Episcopii numai în Eparchiile lor se învesmêntăú cu sacos „la serviciul divin, iar cel de Roman și cu mitră, dar „în Capitală la solemnități se învesmêntăú numai cu „felóne și cu omofor, rămâind Sacosul și Mitra prerogative distinctive ale Mitropolitului“ (Cronica Romanului, pag. 110).

Ce sê mai răspund la acéstă crimă de ierosilie?

Că am primit clerici din altă eparchie fără carte canonică a chiriarcului lor, dându-le voe să săvârșescă cele sfinte, și am visitat alte eparchii instigând pe preoți contra Episcopilor lor;

Că am mănuit arbitraricește desbaterile Sf. Sinod, am imprimat cărți bissericești, numit și înlocuit funcționari ai Sf. Sinod fără a sa autorisațiune.

Că mî am însușit atribuțiuni disciplinare și judecătorești, cari sunt numai de competența Sf. Sinod; ast-fel am amenințat pe Episcopul Râmnicului cu rupere de relațiuni.

Că am avut tendința de a mă pune d'asupra Sinodului omițând de a face să se pomenescă în Biserica Mitropolitană din București Sf. Sinod ca autoritatea cea mai înaltă.

Invinuirile acestea sunt copilăresci și faptele ce mi se impută neadevărate, cu nimic dovedite, cum am arătat și în Protestul înaintat Sf. Sinod (v. Anexa II). Și ôre pentru asemenea fapte închipuite, — și chiar adevărate—se turbură Biserica și Statul? Cine citește cu atențiune actul de acușățiune, hotărîrea, pamfletele anonime cari mă calomniază, enciclica, se convinge că adevărata cauză a condamnării este pretențiunea că am usurpat drepturile Sf. Sinod. Cu alte cuvinte, că m'aș fi pus mai pe sus de P. Sf. Arhierei osânditori; adică ura și necazul că am fost înălțat la demnitatea de cel d'ânteiu ierarh al Bisericii noastre, eu ignorantul și păcătosul! Nu. Pentru cuvinte de ură din partea unora și altora trebuia să fiu înlăturat. Pentru triumful acestei dorințe toate mijlocele erau bune.

Dar patima nu știe să se oprască. Nu era destul îngrămădirea pe capul meu a invinuirilor arătate. Aș simțit osânditori mei că ori-cine vede copilăria unor asemenea acușățiuni și atunci au consimțit să comită un abus de putere îngrozitor, călcând peste competența ce o dă legile fundamentale Sinodului, 'mi aș pus în sarcină crime și delictе de drept comun. Asemenea fapte se stabilesc de autoritățile de Stat, după un anume sistem de probe, cu dreptul pentru cel învinuit de a se desvinovăți și apăra în conformitate cu legile din afară, fără a se putea judeca cine-vă de un alt tribunal de cât cel firesc. Un pro-

fesor a comis un furt cu spargere sau un assassinat. După toate legile și procedurile societăților civilizate, se trimite învinuitul în judecata Tribunalului ordinar și după condamnare, — dacă condamnare este — Corpul din care face parte condamnatul, pronunță și el pedepsa disciplinară. După art. 87, 88 și 89 din legea clerului, Tribunalele și Curțile sunt datore să comunice Ministerului de Culte, ori-ce sentințe pentru achitare sau condamnare a crî-cărui membru din clerul român.

Este firesc lucru ca judecata de Stat se precadă în materie de crime și delicta judecata disciplinară, căci în alt-fel, s'ar putea învinuitul să fie judecat și condamnat pe cale disciplinară pentru uă crimă, ce în urmă nu s'ar mai stabili pe cale de judecată de Stat, de ore-ce a fost imaginară, uneltită.

Ei bine, asupritorii mei au inventat un mijloc ascuns, deghisat, de a ridica când vrei garanțiile libertății individuale (proba dreptului comun, judecătoria naturali etc.). Mijlocul este de a face un simulacru de judecată disciplinară, de a condamna, de a nu da curs judecăței de drept comun, de a împedica sau întârzia chiar judecata în calomnie din partea învinuitului! Tribunalele inquisitoriale n'au cunoscut până acum așa ceva.

S'a scos la ivelă părerea lui Matei Blastarès după care „Sinodul are volnicie de a pedepsi pe Episcopii cei ce păcătuiesc, carele mai înainte i-a caterisit, apoi i' dă la stăpânirea din afară“. Va să zică părerea lui Blastarès, care tâlcuia dreptul canonic în secolul XIV, este mai hotărîtoare de cât garanțiile de

Drept Public ale libertății individuale, de cât art. 15 și 16 din legea sinodală română, care dă drept Sinodului de a judeca numai în materie *curat* bissericéscă, pe când în secolul XIV putea judeca și în alte materii!

Sistemul găsit s'a și pus în aplicare. Și ast-fel am fost acusat și condamnat fără nici uă probă,—ba chiar pe acte uneltite, plăsmuite,—că :

a) Am comis faptul pedepsit de art. 147 și 333 Cod. Penal, însușindu'mi 5750 lei de la reposatul Archimandrit Ioil. Proba? acusația și judecata ne trimete la dosarul No. 28532 din 1894 al Trib. Ilfov Sect. III. Proba? Un dosar întreg din care nu rezultă nici uă sarcină, căci el cuprinde dovada că n'am luat un ban din averea ȃisului Archimandrit ;

b) că 'mi am însușit vase și vesminte sfinte ale bissericeii. Proba? Nici una; dovadă că după condemnnare, judecătoria de instrucțiune caută probe pentru a întemeia uă condamnare pronunțată ;

c) că am sfințit bisserici prea multe, că adică 'mi am împlinit datoria, într'uă eparchie păraginită ! Ce să mai răspund ?

d) că am comis escrocheria prevădută de art. 334 123—125 Cod. Penal sustrăgând bani strânși pentru bisserică. Dovadă? Nici una! Și era lesne de făcut dovada. De ce nu s'aū chemat ca martori măcar pre-tinșii denunțatori? Ce? nici judecătoria de instrucție nu pot dovedi acest fapt!

e) că am uă legătură în procesul de un scandal ne-mai pomenit ce Archimandritul Damaschin 'mi a intentat, cu un ocnaș. N'am nici uă cunoștință de un asemenea proces. N'am avut și n'am nici uă legătură

cu un ocaș. Chematu-s'a ca martor Archimandritul Damaskin? Doveditu-s'a că am scris vre-uă dată vre-unui ocaș?

Știu că ziarul „Voința Națională“ a publicat niște scrisori false. Am deschis proces în calomnie. A mea este vina că calomniatorii n'aū stabilit încă nevinovăția lor?

Ce însemneză acéstă uneltire? Cum toleréză Guvernul asemeni înscenări? Cred uneltitorii că nu va sosi ziua judecătii?

Ast-fel uneltita hotărîre mă condamnă la lipsirea și catherisirea de ori-ce serviciu și învrednicire arhierescă și la depărtarea din Scaunul Mitropoliei Ungro-Vlachiei.

Să presupui un moment că aș fi un vinovat; puteaū P. Sf. Arhieriei osânditori să pronunțe uă asemenea hotărîre? Nu, căci competența Sinodului fiind determinată prin legea Sinodală, nu se pôte trece peste marginile ei.

În cazul de față s'aū depășit de două ori căderile Sinodului, condamnându-mă pentru fapte de drept comun înainte de a mijloci judecata din afară, și căutând a'mi lua uă demnitate ce alte puteri mi aū încredințat.

Lucrurile saū afacerile bissericești sunt de două feluri: unele *curat spirituale* (cuvântul „curat“ 'l vom găsi de trei ori în legea Sinodală de la 1872: în art. 12, 15 și 21) și alte *mixte*. Cele spirituale aū de scop mântuirea sufletului, ast-fel sunt credința Sfintei Treimi, tainele. Ele sunt de competența esclusivă a Bissericiei. Cele mixte sunt acelea care țin de ordinea spirituală

și de cea timporală (privitoare la siguranța și pacea societății lumesti).

Afacerile mixte Biserica și Statul le hotărăsc împreună, pentru că ele coprinde raporturi bissericești, care au strânsă legătură cu raporturile sociale publice, influențază viața publică și drepturile cetățenești. Ast-fel sunt la noi căsătoria, alegerea Episcopului, a Mitropolitului, acești mari demnitari ai Bisericii având un caracter religios, și politic. Mai sunt mixte și afacerile cari prin firea lor sunt curat spirituale, dar care au luat și un caracter lumesc prin evoluție istorică. Ast-fel Archieria în sine e ceva curat bissericesc, și cu toate acestea la alegerea Archiereului participă și Capul Statului, de și darul îl are de la Dumnezeu, transmis lui prin punerea mâinilor celui care îl hirotonisește. De aci și divisiunea elementelor organismului bissericesc în: elemente *personali*, acelea cari se refer la toate membrele trupului Bisericii, fără deosebire de naționalitate și condiție, ast-fel sunt fețele bissericești începând de la cele mai înalte și sfârșind la cele mai mici: Archierei, presbiteri, diaconi și creștini, și elemente *sociali* privitoare la partea din afară a funcționării Bisericii. Ast-fel sunt parochiile, monastirile, eparchiile, mitropoliile, patriarcatele, sinódele.

Ce dispune legea sinodală, și Constituțiunea țerei în privința competenței sinodului?

Art. 19, al. 5 Constit: „Afacerile spirituale, cano-
nice și disciplinare ale Bisericii ortodoxe române se
vor regula de uă singură autoritate sinodală centrală,
conform unei legi speciale“.

Art. 12, leg. sinod : „Sfintul Sinod al Bisericeii autocefale ortodoxe române, va statua asupra tuturor „afacerilor spirituale, disciplinare și judiciare *curat* „bisericești, în conformitate cu sfintele canone ale „Sfintei Bisericeii ortodoxe de răsărit“.

Art. 15, leg. sinod : „Regulamentele Sfintului Sinod „vor fi supuse prin Ministru Cultelor sancționării Dom- „neștii, spre a fi executorii, iar decisiunile în materii „judiciare religioase, se vor executa de a dreptul de „cătore Sfintul Sinod.

„Aceste sentințe se vor executa numai pe cât timp „pedepsele coprinse întrênsele vor fi *disciplinare* și „de un ordin *curat* religios“.

Art. 21, leg. Sinod. „Fie-care eparchie are un „consistoriũ permanent pentru administrarea și jude- „carea afacerilor clerului, *curat* bisericestii.....“

Legiuitorul, cum se vede, n'a întrebuințat așa în trecăt cuvântul „*curat*“ în trei articole. Acest cuvânt cuprinde în sine deosebirea afacerilor spirituale în ade- văratal sens al cuvântului de afacerile spirituale mixte.

Naște acum întrebarea : Conferirea funcțiunei de Mitropolit, de Episcop și retragerea ei este uã afacere disciplinară și *curat* religioasă ?

Cã caterisirea și destituirea sunt pedepse în sensul riguros al cuvântului, iar nu simple măsuri disciplinare, nu încapre îndoială. În judecata bisericescă sunt pedepse disciplinare : observarea de aprópe, canonisire cu metanii, dojana, oprirea timporală din serviciũ, punerea în rândul cetetilor, retragerea pentru pocăintă, postul. Pedepse în sensul riguros al cuvântului sunt : anathema, catherisirea, destituirea.

În cazul de față osânditorii mei au pronunțat ca-terisirea și destituirea din funcțiunea de Mitropolit cu pierderea prin urmare a drepturilor ce aduce cu sine demnitatea mitropolitană, precum Senatoria. Se poate dice că pedepșa e de caracter simplu disciplinar? Cum? Am comis eresie și mi s'a dat uă simplă pedepșă disciplinară? Dar legiuirea bissericescă nu prevede pentru învinuirii ca acestea simple măsuri disciplinare, ci adevărate și grele pedepse.

Să vedem acum dacă destituirea din funcțiunea mitropolitană este uă afacere *curat* bissericescă pentru ca să ne putem găsi în litera și duhul art. 15 din legea sinodală.

Mitropolitul întrunește două mari calități: Archieria și Archiepiscopatul; preoția și funcțiunea. Preoția se găsește în învățătura sfinților apostoli: „Nu fi ne-„băgător de sémă de darul ce este întru tine care „ți s'a dat prin proorocie, *prin supra-punerea mâi-„nilor preoților*“ (Sf. Pavel către discipolul său Timothei I Tim. IV, 14). Cade prin urmare în mare greșelă autorul dărei de sémă a judecăței mele când spune la pag. XXXVIII că Sinodul dă darul Archierei. Nu: Sinodul alege cu Regele pe candidatul la Archierie, dar nu i dă darul, căci Sinodul nu este uă instituțiune de drept divin. Puterea spirituală ce se răspândește în suflet prin preoție este foarte mare, pentru că așa a vrut Dumnezeu; și tocmai pentru că Dumnezeu o dă, omul nu o poate lua. Legea sinodală română totuși a dat și Statului, represintat prin puterea esecutivă, dreptul de amestec în numirea Archiereului (art. 8 și 10 din regul. pentru alegerea archiereilor).

Episcopul din contră este un element social, uă funcțiune care se pôte lua. De aceia se și dîce că Episcopul se „depune“.

Cine pune pe Episcop și cine 'l depune în Bisserica ortodoxă și în Statul român?

În Bisserica veche Episcopii se alegeau de clerici și popor, reprezentat mai târziu prin cei mai aleși. Justinian a încuviințat ca cei mai aleși cu clerul să presinte Mitropolitului trei candidați. În secolul XII Sinodul singur presinta trei candidați Episcopi, iar Mitropolitul confirma unul dintre ei. Patriarhul numea pe Mitropolit, iar Impăratul numea pe Patriarh.

La noi a fost obiceiul ca alegerea Mitropolitului să se facă de Obșteșca Adunare, Patriarhul dându-î binecuvântarea. Mitropolitul ales depindea de Domn. „Domnul „privea ca urmările și învățăturile bărbaților celor bissericești să fie întocmai după așezământul credinței. „Și ca nici unul dintre dênșii să nu se abată din drumul adevărului, și să tănuiască inima de lup sub „piele de ôie. Nici păstorul ca să nu fie lenes pentru „turma sa, saũ să dea vre uă smintelă prin pilda „sa. Domnul avea puterea de a depune pe Mitropolit „și Episcopi pentru pricinii care ar fi ca să'î scôță“. (Cantemir Scrisórea Moldovei pag. 38).

Atributele Domnului de altă dată parte i-au rămas, parte au trecut la autoritățile constituite în Stat.

Legea sinodală în vigóre, consideră demnitatea episcopală și mitropolitană în Stat ca uă funcțiune administrativă, politică și religióasă, la care nu se pot înalța de cât Românii din tată Români, prin voința

Națiunei, convocată în Marele Colegiu și sancționată de Capul Statului.

De unde dreptul Sinodului, autoritate cu atribuțiuni determinate, de a depune un Mitropolit, când i-se poate contesta chiar dreptul de a depune fără decret regal chiar un Arhiepiscop, știut fiind, că și Capul Statului participă la alegerea Arhiepiscopului, de și Preoția în sine o are numai de la Dumnezeu? Dar atunci ce mai însemnează dreptul Marelui Colegiu electoral de a alege pe Episcopi și Mitropoliți, dacă Sinodul când vrea, după a sa părere, poate să depune pe Episcopul său Mitropolitul ales? Oare a încetat pentru osânditorii mei principiul firesc că acela care are dreptul de a institui are și pe cel de a distitui?

Când art. 21 al. 3 din Constituțiune a declarat că: „Religiunea ortodoxă a Răsăritului este religiunea dominantă a Statului Român și că Biserica ortodoxă română este și rămâne neatârnată de orî ce chiri-archie străină.....“, n'a înțeles să schimbe vechile raporturi dintre Biserică și Stat, dând Arhiepiscopilor și Episcopilor din guvern și Episcopilor drepturi în Stat contra datinelor și Constituțiunii țerei, în cari se găsește însă și garanția Bisericeii.

În Biserica Răsăritului ca și în obiceiurile țerei noastre, în cele spirituale, Biserica este supremă, neatârnată, suverană. În afacerile însă cari sunt în atingere cu societatea constituită, spre deosebire de ce a fost altă dată în Apus, Biserica este în Stat, nu în afară de Stat. „Dreptul Statului către cele sfinte, nu în cele sfinte“ ținea cu drept cuvânt marele Impărat Con-

stantin. Numai ereticii și schismaticii au negat Statului ori-ce drept asupra Bisericeii.

Cum ? în toate judecățile bissericești, ca în judecata lui Athanasie, Chrisostom, Paul de Samosat, Eustatie de Antiochia, Eusebie al Dorileului, Basian al Ephesului și a altor Episcopi, Impăratul a avut dreptul de control și intervenție, și ați Statul care a înlocuit pe Impărat în Biserica creștină de altă dată, n'ar avea acest drept ? Ați, Statului, represintat prin Parlament și Rege, revine ca și altă dată Impăratului, dreptul de a confirma sau infirma depunerea unui Mitropolit. Dacă este așa, ce putere poate avea hotărîrea osânditoare care n'a fost cel puțin confirmată de M. S. Regele ? Cum ? Am putut fi prin decret regal suspendat din Archierie și demnitatea mitropolitană (și încă fără un vot al Sinodului, care să încuviințeze suspendarea din Archierie), și n'a trebuit un Decret pentru ca să fiu destituit ? Ce ? destituirea este uă pedépsă mai mică de cât suspendarea, care în cazul de față, pe basa canónelor 27/28 și 87 Cartagena nici putea avea loc, (V. Glava 20. Indrept. lege). „de va fi să se afle Archie-reul în pîră, nu poate nescine să 'l scóță din scaunul „lui, pînă nu se va face judecata asupra lui...” După canonul 27/28 de Cartagena tocmai după două luni de la chemarea la judecată, pîrătul este privat de óre cari drepturi.

Pentru a se justifica nedrépta hotărîre a P. Sf. Archierei și complicitatea Guvernului, s'a đis că din momentul ce osânditorii mei puteau a mă lipsi de Archierie, de *drept* eram depus din demnitatea de Mitropolit, căci nu poate fi Mitropolit cine nu este Ar-

chiereu. Episcopatul ar fi accessoriul Archieiei, care este principalul. Accessoriul urmază sorta principalului. Ce arguție! Mai întâi că Episcopatul nu este accessoriul Archieiei, căci poate cine-va fi Archieie fără să fie Episcop. Apoi știut este că ficțiunile de drept, pedepsele, decăderile nu se presupun nici uă dată. Trebuie ca legea să le prevadă, să le stabiléscă. Cu sistemul acesta alegerea Episcopului, Archiereului, devine uă afacere curat spirituală în care puterea publică n'are nici un amestec, căci Sinodul nefiind controlat de nimeni, mai cu sémă de Marele Colegiu, n'are de cât să scótă la iveală, în unire cu guvernul său fără dēnsul, pe cale de judecată, numirea orî căruî Episcop și să l destitue.

Un judecător înaintat membru de Curte n'are stagiū legal: e destituit de drept, fără decret? Un prefect e condamnat: destituirea e de drept, fără decret? În acéstă teorie pentru ce am mai cere semnătura Capului Statului pentru ca actele politice ale miniștrilor să fie executorii? Ce? Un Rege constituțional nu este dator să aibă încredere în guvernul său? Un guvern care are încrederea majorității parlamentare, nu mai are nevoie de aprobarea Regelui, căci acesta de drept i datorește concursul. Da, se cere semnătura Capului Statului, pentru că el este în drept să controleze actul și să o refuze. Tot asemenea și hotărîrea sinodală, pronunțată asupra unor fapte ce se impută Episcopului, Mitropolitului, trebuie arētată Marelui Colegiu electoral, Parlamentului, acesta singur fiind în drept de a confirma și pronunța destituirea. Dacă altă dată și sub Regulamentul Organic depu-

nerea unui Mitropolit era în dreptul Obsteștei Adunări, cum s'ar putea da ađi fără un text de lege în competența Sinodului?

Dar, întâmpină osânditorii și îndeplinitorii osândii, uă dată hotărîrea condamnătoare pronunțată, ce mai putea face guvernul. El a avut un rol pasiv. N'a violat nici uă lege, căci nu este nici una care să'i dea vre-un amestec în judecățile *curat* bissericești.

„Ce putea să facă Guvernul? Nimic. Consiliul „de Miniștri nu constituie uă autoritate de revisuire și „de reformare a decisiunilor judiciare, fie ale Sf. Sinod, fie ale unei instanțe judiciare mirenești. Cum „ar fi putut decî Consiliul de Miniștri să 'și aroge cu „de la sine putere acest drept? Care lege i-'l dă?“ (V. Voința Națională din 2 Iunie). Aici stă înțelegerea celor din guvern cu osânditorii mei. Am arătat că judecata în cazul de față nu este uă afacere curat bissericescă, că Sinodul n'a fost bine constituit, că s'a violat art. 12 al legii Sinodale, de ôre-ce el n'a judecat în conformitate cu sfintele canóne ale sfîntei Bisserici ortodoxe de Resărit, și cu legile din afară ale Țerei. Care era în asemenea împrejurări datoria Guvernului?

Sau de a cere în interesul legii cassarea unei hotărîri anticanonice, și antilegali, dată cu abus de putere, incompetința și violarea legii, sau de a 'i refusa concursul seú la essecutare.

Să ceară cassarea în interesul legii, Inalta Curte fiind competente a judeca recursul în cazul de față. În sistemul organizărei Statului Român, Bisserica și Statul nu sunt isolate, are fie-care sfera sa de acțiune

bine determinată. Unde este însă punctul de atingere? Statul și are legile sale și supușii săi. Biserica, și a-
nume autoritatea sa supremă, Sf. Sinod, și are legile
și regulamentele séle obligatorii în limitele prescrite
de art. 15 al legii sinodale (sub restricțiunea sanc-
ționărei regale), și are supușii săi, cari în România
în imensa majoritate a casurilor sunt tot supușii Sta-
tului.

Cine va judeca respectarea și violarea acestor legi,
călcarea atribuțiunilor? Că ne trebuie uă putere de con-
trol, tótă lumea o recunósce; în alt-fel saú Statul se
confundă în Biserică, saú Biserica în Stat. Acéstă
putere controlatóre nu póte fi alta de cât Inalta Curte
de Justiție și Cassațiune. Altă dată în Biserica orto-
doxă a Răsăritului, autoritatea supremă de control
era Impératul, la noi Domnul. Căderile lui în urma
nouei stări de lucruri aú trecut celui mai înalt Tribu-
nal judecătoresc al Țerei, căci el este merit să judece
călcările, conflictele de drepturi, ciocnirile puterilor
constituite. În alt-fel ce garanție am avea contra a-
busurilor de putere, nu ale instituțiunei de sigur, ci
din partea acelorora căroro instituțiunea este încredin-
țată? Responsabilitatea Ministerială? Dar acéstă ga-
ranție, mai tot-d'a-una ilusorie, isbește în Ministru, nu
în actul ilegal comis. Ne trebuie restabilirea dreptului
violat și acéstă restabilire nu se póte „în special“
obține de cât judecătorește.

Fără îndoială Inalta Curte nu póte judeca, nu se
póte amesteca în partea din lăuntru a Bisericeii, în
afacerile *curat* bissericești, în tainele Religiunei, căci
la noi Dreptul sacru nu este amestecat cu Dreptul

Public și privat ca la păgânii Romani. Nu va putea Inalta Curte să judece dacă bine a fost condamnat Preotul care a greșit slujba sf. leturghii. Inalta Curte este însă competentă pentru partea din afară a Bisericii, pentru afacerile religioase mixte, pentru tot ce implică raport între Stat și Biserică, chiar când aceste rapoarte ar reeși din sfintele canoane, cari sunt regulatorul vieții creștinești.

În adevăr legiuirea bisericăscă are două caractere: unul curat moral = ruperea cu Biserica. Din acest punct de vedere (Statul) Inalta Curte este incompetentă.

Altul: eclesiastico-social, ast-fel sunt cestiunile relative la fixarea împărțirilor administrative bisericăști, la stabilirile instanțelor judecătorești, la regularea monastirilor, la „juridicțiunea judecăței formale bisericăști“, la afacerile de căsătorii, de nașteri, de morțe, de moșteniri, la regularea procesiunilor, sărbătorilor, etc. De îndată ce canonul e privitor la asemenea afaceri, și are caracter constringător, Inalta Curte (Statul) devine competentă.

Guvernul mai avea și un alt drept, în același timp uă datorie: *de a nu da concursul său* la essecutarea unei hotăriri anticanonice și ilegali, de a cere chiar revisuirea acestei hotăriri, dată în urma uneltirilor descoperite, dacă însă și P. Sf. Arhieriei care m'aū judecat, întârziadă a procede la revisuirea din oficiū a hotăriri. După tóte legile bisericăști și lumești, cade hotărirea sprijinită pe acte false.

Guvernul era dator să refuze concursul său, căci, „dacă „autoritatea Sinodală, când statuədə asupra afacerilor,

„fie spirituale, fie disciplinare sau judiciare, trece peste limitele competenței și violă legea fundamentală ale societății civile, săvârșește acte contrare legilor civile și menite a turbura ordinea publică, Ministrul Cultelor, care asistă la toate deliberările Sf. Sinod cu vot consultativ, are a întrebuița legitima influență, ce trebuie să aibă, spre a împedica săvârșirea din partea Sf. Sinod a unor acte abătute, nelegale sau menite a turbura ordinea publică. Vătămatul însuși, când este vorba de decisiuni în materie judiciară religioasă, contrarii legilor civile, are o garanție în dispozițiunile articolului penal, când s'ar fi executat acele decisiuni.“

Când s'a dat vre o dată o hotărîre sinodală, mai strigătoare prin ilegalitatea și neterneinicia ei? Când o hotărîre a unui Tribunal sau Corp constituit, a turburat mai mult ordinea publică prin alcătuirea și scandalosa sa executare?

Și ce a făcut Ministrul Cultelor, reprezentantul guvernului față cu o asemenea procedare? Ce a făcut guvernul? A aprobat ridicarea mea cu jandarmi!

Admițînd că putea poliția Guvernului să intre în Palatul Metropolitan ca în casa unei autorități; putea intra fără mandat judecătoresc în casa mea, în chilia mea, în domiciliul meu civil?

S'a invocat un regulament pentru disciplină monacală, privitor la vagabondajul monacal, pentru ca să fiu sequestrat polițienește!

Și această executare, ne mai pomenită din timpurile medievale ale Bizanțului, se face fără încuviințarea măcar a Regelui, a cărui iscălitură a fost cerută pentru suspendarea mea, chiar din trépta Archieiei. S'a cerut

amestecul Regelui în uă afacere aprópe curat spirituală, în sacerdoțiu, în misterul preoției, și nu s'a cerut amestecul Regelui în destituirea dintr'ua înaltă funcțiune fără caracter *curat* religios, administrativă și politică mai presus de tóte, căci ea conferă Senatoria de drept! In datinele țerei nóstre demnitatea mitropolitană s'a considerat din punctul de vedere al hierarchiei administrative și politice, mai pre sus de funcțiunea de Ministru. Un Ministru nu póte fi revocat conform art. 93 al. 1 din Constituțiune de cât de Rege. Ce ȃic? un funcționar administrativ inferior nu póte fi destituit de cât prin decret regal, și Cașul Bissericei române a putut fi chemat la judecată, judecat, condamnat și essecutat de Prefectul Poliției, fără decret regal, în mai puțin de 48 de ore, ca și Flavian victima Sinodului tihăresc de la Ephes!

Ar crede cine-va că răpirea mea cu jandarmi Prefectului poliției a fost cel din urmă act al abuzurilor de putere, comise față cu ântâiul ierarh al Bisericei române.

Nu, mai trebuia și înființarea unor pedepse pe care Codul Penal român nu le admite nici chiar față cu cei condamnați pentru crime îngrozitoare.

Aceste noi pedepse încuviințate pe cale de dispozițiune administrativă sunt: *supravegherea Inaltei Poliții în mod fățiș, confiscarea averei, perchesițiunii fără uă prealabilă urmărire penală deschisă.*

Din ȃiua intrărei mele în Monastirea Căldărușani, sfintul locaș a fost transformat în uă casarmă, iar eș nejudecat, necondamnat față cu legea de Stat, în numele căreia singură se póte ordona pedepse atingătoare de libertatea individuală, în timp de aprópe trei

lună, n'am putut merge la bissericuța Sfintei Monastiri, să 'mi fac rugăciunile și să cer iertare Domnului pentru mine și „cei l'alți păcătoși“, de cât însoțit de jandarmi.

Și acum ce voi dice de cei ce au uneltit nedrepta, anticanonica și ilegală condamnare și essecutare?

Uă instituțiune fie cât de sublimă, fără a se confunda cu însăși aceia cari o forméză, străbate de multe ori crize dureróse. Așa s'a întâmplat și cu Bisserica ortodoxă. Caracterul seú divin n'a împedicat'o de turburări grósnice cauzate de păcatele, slăbiciunile și réutatea omenéscă. Póte că sunt încercările prin cari trebuie să trecem. S'au vedut și altă dată judecări uneltite de câți-va inși prin intrigă, ură, pismă și clevetire, vrămași transformați în judecători, și ómeni slabi de suflet, întrebuițați, deveniți complici celor d'ântei prin amenințări și promisiuni. Execuția-Judecată a lui Flavian la Sinodul tilhăresc din Ephes, Sinod ținut, bisserica fiind înconjurată de armată, a durat uă singură zi. La sfârșitul ședinței, Dioscur a dat Episcopilor să semneze uă hotărîre în alb dicându-le că cine nu va iscăli, va avea a face cu el. Episcopul Vasile a mărturisit în Sinodul din Calkedon, că a votat la Ephes de frica lui Dioscur, iar Epiphane după condamnare sărutând genunchiul lui Dioscur, dicea că Flavian pe care 'l a condamnat este nevinovat și nu merită osândă.

Tocmai din causă că mulți episcopi condamnaú fără a judeca, se și introdusese obiceiul, că în sentința de condamnare judecătorii să iscăléscă în doué feluri: Unii iscăléu întrebuițând formula: *ορισας*

ὁπέγραψά. adică am judecat și am iscălit, pe când alții iscăleu mai târziu dicând numai ὁπέγραψά, adică m'am alăturat fără să fi judecat.

Așa ceva s'a întâmplat și în judecata mea. Canónele și legea sinodală cer ca 12 Archierei cel puțin să ia parte la judecată. Archiereul Valerian ca și Episcopul Vasile în judecata de la Ephes, a declarat că a iscălit înfricoșat și că și retrage iscălitura. Archiereul Dionisie, Episcopul Buzeului, a mărturisit ca și Epiphanie în ziua chiar când m'a condamnat că sunt nevinovat; Archiereul Ieronim, Episcopul Romanului, care pentru motive ce îl privesc n'a venit la ziua judecării, a declarat ca și cei douăzeci și trei de archimandriți care au condamnat pe Eftichie (norocitul) la Sinodul din Constantinopol, că de și n'a judecat, totuși aderă la condamnare! Tot P. S. Archiereu Ieronim a declarat unei persoane bine cunoscute că „în-vinuirile aduse I. P. S. Mitropolit sunt *flécuri*.”

În asemeni condițiuni orórea hotărîrei se vede și mai mult.

În ce mă privește, mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, că aștept cu încredere în nevinovăția mea ziua dreptății.

În dreptate este Nădejdea mea, precum este a tuturor acelora cari trăesc cu Credința și în Dragostea de Dumnezeu.

Este cu neputință ca această hotărîre smulsă prin uneltiri să rămăe în picióre. Cât pentru cei ce s'au făcut vinovați de a fi acusat și condamnat pe nedrept pe fratele lor mai mare întru Christos, voi dice și eu cu

Profetul: „Nu vreaŭ mórtea pécãtosului, ci îndreptarea lui“.

Dumnezeu să le erte pécãtul și să le lumineze mintea.

† **Ghenadie Mitropolit Primat.**

PROTESTELE INAINTATE SF. SINOD

Anexa I-a

Inalt Prea Sfințit Mitropolit al Moldovei și Sucevei,

Noi Ghenadie Petrescu, Mitropolit al Ungro-Vlachiei, Primat al României și Președinte al Sfintului Sinod al sfintei Biserici autocefale ortodoxe de Răsărit, — după invitarea Voastră, iubiți frați întru Christos, — prezentându-ne astăzi în acest local, unde aveam însemnata onoare de a președe ședințele Sfintului Sinod al sfintei Biserici autocefale ortodoxe de Răsărit, și găsindu-vă constituiți de fapt sub președința Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Moldovei și Sucevei, ridicând ochii către Cel de Sus, cu cea mai profundă durere Ne credem datorii a vă declara că atacăm în nulitate, ca făcute cu exces de putere și fără de competență, actele și decisiunea așa intitulatului Sfint Sinod, ce ni s'a comunicat în ziua de 17 Maiu curent, după care decisiune:

- 1) Suntem dați în judecata Sfintului Sinod;
- 2) Suntem suspendați din treapta arhieriei și din administrațiunea mitropolitană;
- 3) S'a instituit uă Comisiune specială, compusă din trei Archierei, care să ancheteze faptele ce mi se impută prin actul de aculare;

4) S'a numit uă Locotenentă mitropolitană, care să administreze provisoriu eparchia Ungro-Vlachiei.

Atacăm în nulitate, ca făcute cu exces de putere și fără de competență, actele și decisiunea Sfintului Sinod, pentru mai cu seamă următoarele cuvinte :

Legal și cañonic vorbind nu există Sfint Sinod, întru cât această înaltă autoritate bissericăscă nu este constituită conform prescripțiunilor canonice și ale Legii Sinodale din 1872.

Și în adevăr, după art. 9 al acestei Legi Sinodale, Sfintul Sinod al Bisericeii autocefale ortodoxe române se compune : a) de amîndoi Mitropoliții; b) din 6 Episcopi eparchioți; c) din toți Archiereii titulari aflați în România. Și în tot cazul, zice ultimul alineat al art. 9, Sinodul nu va putea fi compus de mai puțin de 12 membri.

Din „Monitorul Oficial“ No. 36, vedem însă, că în ziua de 17 Maiu Sfintul Sinod a fost compus din I. P. S. Mitropolitul Moldovei, toți șase Episcopi eparchioți și cinci Archierei. Inșă, din moment ce din numărul acest de doi-spre-zece Archierei, trei și anume Ioanichie Flor Bacauanul, Pimen Piteșteanul și Atanasie Craioveanul, aū iscălit și cetit în Sfintul Sinod actul de acuzare contra noastră, Mitropolit al Ungro-Vlachiei, Primat al României și Președinte al Sfintului Sinod, pentru ca să fim caterisiți și depărtați din scaunul Mitropoliei Ungro-Vlachiei și din Sfintul Sinod, ca nevrednic de sfînta chemare a preoției, a episcopiei, a arhiepiscopiei și a participărei ca membru al Sfintului Sinod, — din acel moment chiar, acești iubiti ai mei frați întru Christos nu mai puteū figura în numărul acel de doi-spre-zece Archierei judecători ai noștri, căci din doi-spre-zece Archierei trebuind a fi compus Sinodul când judecă pe un episcop, cei trei acuzatori Archierei nu mai puteau să figureze între cei 12 Archierei judecători ai noștri, cu dreptul ne mai auzit și ne mai pomenit de a mă acusa și în același timp de a vota și osînda noastră, căci în asemenea arbitrară procedare zice-vom, dimpreună cu Sfintul marele Atanasie: „*S'a stîns dreptatea, cîlcat este adevărul, a perit dreapta judecată, a fugit de*

„la judecătorii legiuita cercetare în privirea cea cu de-a
„mânuntul a lucrurilor... Căci cum poate cuviincioasă a
„fi și legiuită a se numi procedarea aceasta, ca chiar cle-
„velitorii să judece pe acela ce-l clevetesc...”

Iar canónele formal prescriu: „Ca pîrîșii să nu-î fie vrăj-
„mași vederatî, nici aceiași să fie și pîrîși și judecătorii
„precum acestea s'a întâmplat la nelegiuila caterisire a lui
„Atanasie și a lui Chrisostom.”

Regulamentul Organic în art. 413 glăsuește, că la întâmplare de duhovnicești greșeli, Mitropolitul și Episcopii eparchioți vor fi judecați pe temeiul sinodiceștilor canóne de 12 Arhieriei eparchiști și titulari...

Cine zice 12 Arhieriei-judecătorii, nu dice 9 Arhieriei-judecătorii, plus 3 Arhieriei-acusatorii, cari vor mai avea în acelaș timp anti-constituționalul, anti-legalul privilegiu de a fi și judecătorii Arhierieului acusat!

Necalculând în numărul celor 12 Arhieriei-judecătorii, ai noștri pe cei trei acusatorii, precum și pe Teofilia Sa Episcopul Rîmnicului și Noului Severin, dat în judecata Sf. Sinod, care, ca prihănit, după canóne, nu putea figura între judecătorii noștri,—cu numărul de 8 Arhieriei-judecătorii nu putea funcționa Sfintul Sinod și nici era legal și canonic constituit, după cum nu poate funcționa și nu este legal constituită uă Curte cujurați, când numărul celor 12 jurați n'ar fi complet.

Este un adevărat dispreț și de canóne și de legi, când uă adunare de 8 Arhieriei, plus 3 acusatorii și un Arhierieș prihănit, își însușește dreptul de a declara în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, că în unanimitate de 12 voturi a luat decisiunea de a da în judecată pe Mitropolitul Primat, Președinte al Sfintului Sinod, suspendându-l și din trépta arhieriei și din scaunul mitropolitan..

Dumnezeule Inalt! Privește din ceruri și dă-mi puteri să pot spune și creștinătăței din lumea întrégă și fraților mei întru Christos și drept-credincioșilor creștini, că așa de departe a fost dusă călcarea în picioare a canónelor și a legilor, în cât acusatorii Arhieriei s'aũ ferit ca să indeplinéscă în-

datorirea impusă prin canóne, când aũ consimțit să jóce rolul de înverșunați pírîși, iar I P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, dimpreună cu ceĩ-lalți 8 Episcópi și Archierei, aũ lăsat a se ceti actul de acuzare fără ca mai înteiũ să-ĩ îndatorească pe acuzatorii mei a da înscris declararea, conform canonului 6 din al II-lea Sinod ecumenic, care formal poruncește:

„De oare-ce mulți bissericeasca buna rînduială voind a o „turbura și a o resturna cu vrășmășească plăcere și cu cle- „vetiri, pricini oare-carĩ plăsmuesc asupra drept-slávitorilor „Episcópi celor ce economisesc bisericile, nimic alta, fără nu- „mai a mánji numele Iereilor și turburări popoarelor celor „pacínice apucându-se a face,—pentru aceasta a plăcut Sfin- „tului Sinod al Episcopilor celor ce împreună aũ venit în „Constantinopole, ca nu fără cercetare să se apropie pri- „hănitoriĩ, nici tutulor a se da voe să aducă prihănirile „asupra celor ce economisesc bisericile, nici însã pe toți aĩ „opri.... și poruncește Sfintul Sinod: *sã nu se infățiseze* „*mai întei pãnã ce ei nu vor da înscris, cã se vor certa* „*cu întocmai primejdie însiși dacã se vor dovedi, întru* „*rînduiala lucrurilor cã clevetesc pe pírátul Episcop... Inșã* „*fiind-cã în cartea 60 din Variticole, titlul 26, cap. 6, s'a* „*scris cã ori-carele s'ar arêta vîndêtor și mincinos în pírile* „*ce va face la vinovăție de pedépsã, să iea pedépsa aceea* „*ce o ar fi luat pírítul, pentru acêsta urmând canonul acesta* „*politiceștii legiĩ acesteia, adaugã, cã: cel ce piraște să nu* „*încépã pírile, de nu va da mai înteiũ înscris fãgãduința* „*cã va primi întocmai osãnda ce o ar fi primit Episcopul* „*fiind pírít cu dreptul și cu adevêrul, de se va dovedi cã cu* „*nedreptate și cu clevetire s'aũ pírít. Iar cel ce va defãima* „*acestea și, necinstind pe toți Episcopii Ocãrmuirei, ar în-* „*drãsni a apelarisi judecata sa la Impêratul, saũ la județuri* „*de boeri lumești, saũ să cêrã Sinod ecumenic, unul ca a-* „*cesta să nu fie primit la pírã, fiind-cã aũ ocãrãt sfințitele* „*canóne și bissericésca buna rînduialã o aũ stricat-o.“*

Fără să mă opresc azi la întocmirea acestui act de acu-

sare, act de acuzare care nici măcar nu mi s'a comunicat, și pe care în ziua judecării îmi rezerv dreptul de a-i da adevărata sa denumire din cauza urei, mâniei, neadevărurilor și calomniei ce el cuprinde, — sosind astă-zi aci, în mijlocul vostru cari până eră erați frații mei întru Christos, Noi Mitropolit al Ungro-Vlachiei, Primat al României, Președinte al Sfintului Sinod, calomniat și mânjit fără de nici uă cruțare și fără de nici uă îndurare, arătat la privesătea omenirii întregi ca călcător de legi și de canóne, introducător de inovații în serviciul leturghiei, cu deprinderi urcióse în viața noastră duhovnicésă, — și ce este mai îngrozitor și mai înfiorător! înfrângător de dogme, am devenit și cel mai de rind făcător de rele, cădënd sub lovirea art. 147 și 333 Cod. penal.

Iată însă că datul în judecată, Mitropolitul Primat, suspendatul din trepta archieriei și din administrațiunea mitropolitana, criminalul Președinte al Sfintului Sinod, chemat de voi toți, cari vă ziceți constituiți în Sfint Sinod, peste care planéză Sfintul Duh... Iată-l astă-zi pe acest mare fruntaș și mare dregător bissericesc umilit și smerit moralicește în genuchi și cu lacrimi în ochi, vé rógă pe voi, mari și înalți dregători și slujbași bissericești, Înalt Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Înalți Episcopi eparchioți și smeriți rugători către Dumneđeu Archierei, ca să vă îndurați a-i da judecători, cari să-l judece fără părtinire, fără ură, înaintea căroră să nu pot striga dimpreună cu marele dascál al creștinătății, stálpul și întărirea Bissericii, sfintul și Marele Ioan Gură-de-Aur: „Unde să vin și către cine să merg?... Către pirișii mei sau către judecători?... Eú gata sunt a sta și înaintea Soborului a Toată lumea, însă așa ca să stea și pirișii mei cu mine la judecată, altul fiind cel ce ne-ar judeca pe noi... Iar astăzi, astăzi 20 Maiú, anul mântuirii 1896, și pirișii și judecătorii mei aceiași sunt, și nu ca să se judece cu mine, ci voesc ca să mă judece pe mine; deci, nu voiú sta la uă judecată ca aceasta!”

Cetățean supus Constituțiunii și legilor țerii, credincios

servitor Tronului Maiestății Sale Regelui Carol I, monahii supus canónelor și autorităților bissericești legal constituite și legal funcționând, dacă prin lucrările și decisiunile sale membrii din Sfintul Sinod s'a'u pus în pozițiunea, ca nici după principiile dreptului firesc, nici după legile positive, nici după canóne, să nu mai pótă fi judecătorii mei firești și canonici, nefiind nici chiar în numărul de 12, număr strict necesar spre a judeca pe un Episcop, convoace-se Corpurile legiuitoare, facă-se uă lege care să-mi dea judecători, către cari să mă pot desvinováți și face ast-fel să înceteze scandalul în Bisserica noastră, spre întărirea credinței Românilor în religiunea ortodoxă a Răsăritului, care este religiunea dominantă a Statului român.

În calitatea mea de Mitropolit al Ungro-Vlachiei, fiind de drept membru al Senatului, calitatea acésta de mandatar al țării nu mi se póte răpi prin nă judecată arbitrară, de uă autoritate care este ilegal constituită și ilegal funcționază.

Cât pentru delictele de drept comun, cari se pun cu atâta ușurință și cruzime în sarcina mea, în interesul prestigiului și respectului Bissericeii noastre, de datoria Guvernului este, ca fără de nici cea mai mică întârziere, conform art. 16 din Legea sinodală, să mă trimeată înaintea Inaltei Curți de Cassație și de Justiție.

Atacând în nulitate tóte actele ce ați făcut și rostit contra noastră, ca făcute fără de competență și cu exces de putere, vă contestăm și legalitatea constituirii vóstre de astăzi în Sfint Sinod al sfintei Bisserici autocefale ortodoxe de Răsărit, cu indoita chemare și de a mă acusa și de a mă judeca, fără ca în ura și prigonirea neomenéscă ce mi se face să mi se fi comunicat cel puțin actul de aculare.

Répindu-mi-se ast-fel până și sacrul drept de apărare, formal consfințit prin canóne și prin canonul 27 al Sinodului din Cartagena, care, după împrejurări, acordă pîrîtului până și termenul de două luni, spre a-și putea aduna dovezile, vă contest calitatea de firești, legali și canonicii mei judecători!

Aneza II-a

GHENADIE

Cu mila lui Dumnezeu Archiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlachiei, Primat al României, etc., etc., etc.

Către frații noștri întru Christos preoții și către toți iubiiții noștri drept-credincioși creștini.

În starea sufletească în care ne aflăm și în care ne-a adus precugetatul act de învinuire alcătuit de frații noștri din Sinodul adunat necanonicește și afară din lege, ne simțim datori, ca expresiunea Sanctității religioase, unite cu Suveranitatea națională, să arătăm cât este de neîntemeiată pira ce ni se aduce, cu atât mai mult că de-asupra judecării acestei adunări a Sinodului este judecata sfintei Biserici în întregul ei și a țării.

De sigur nu este locul aici, nici césul acum, de a arăta încordarea împrejurărilor, cari au născut jalnica stare care ne aduce față în față. Ne simțim totuși nevoiți, ca înainte de toate să vă atragem băgarea de seamă asupra precugetatei greșeli ce se face, când în actul de acușățiune, alcătuit în contra noastră, se pune ca temelie a acestui act că „fundamentul pe care se ridică edificiul Bisericii creștinești este „numai credința“. Credința? Dar credința este fundamentul oricărei religii. Pe credință a trăit păgânismul, pe credință

se sprijină încă și astăzi religiunile necreștine și chiar confesiunile eterodoxe. Este neapărat alt unde-va fundamentul religiunii creștine. El este, cum o spune Sf. Apostol Pavel în Epistola sa I către Corintieni, cap. 13, în cel din urmă stih: „...Și acum rămân credința, nădejdea, iubirea, aceste trei; iar cea mai mare dintre acestea este iubirea.“

Au uitat acuzatorii mei *iubirea aprópelui*, pentru că se simțiau peste măsură în brațele urei; nu și-au adus aminte de *speranță*, pentru că se temeau să nu le vie în minte nădejdea în dreptate, care nici uă dată nu întârziează de a se arăta.

Dar las prologul actului de acusațiune, grăbit de a învedera netemeinicia lui.

Suntem în partea ântâia acusați de loviri directe în contra Bisericii ortodoxe, a legii ei constitutive în Statul român și a regulamentelor bissericești alcătuite de Sfintul Sinod și promulgate prin Decrete regale. Nouă sunt punctele de pîră. Nu ne este greu a le nimici, căci se sprijină pe greșita cunoștință a sfințelor canóne și pe înjghebare de fapte neadevurate. Ni se impută:

I.

Că aș fi făcut inovațiuni în serviciul sf. Liturgii contra usurilor din vechime stabilite și în contra glăsuirii art. 12 din Regulamentul pentru buna purtare a clerului. Faptul ar fi introducerea, după poruncirea noastră, ca „Cuvîntarea mistică a Treimii arătare la Iordan“ să se facă în sínul (naos) bissericii, iar nu cum era mai înainte în Altar. Răspundem:

La eșirea din apa Iordannului, la botezul Domnului Nostru Isus Christos, s'a auzit un glas zicînd: „Tu ești Fiul meu, cel iubit întru care am bine-voit; pe dînsul să-l ascultați.“ (Marcu I, 10 și 11, Matei III, 16 și 17).

Aci vedem mărturisirea Sfintei Treimi, basa fundamentală a credinței creștine. Cuvîntarea acésta mistică ar trebui,

pretind învinuitorii, să fie ținută în Altar. Cestiune de ritual (regule de observat în slujba bissericéscă). Nu este aici uă inovațiune, căci și altă dată, și azi chiar, în cele mai multe bisserici, s'a făcut tot așa. Însăși expresiunea „cuvîntare mistică“ ne arată, că ea cată a se face în sînul bissericîi, căci în Altar sunt rugăciuni, rosturi și ierurghii, nu cuvîntări.

Trebue să se facă în sînul (naos) bissericîi acéstă rostire, pentru ca toți credincioșii să se asocieze în mărturisirea Sfin-tei Treimi, dogma fundamentală a credinței creștine. Pretin-sul us contrariu nu se sprijină nici pe sfinte canóne, nici pe datine statornicite, nici pe alte prescripțiuni.

Iscondirea faptului, că smerenia mea ar fi cugetat să se asemene cu Dumnezeirea este uă blasfemie.

De 'și-ar închipui cine-va un moment, că aș fi cugetat așa ceva, de sigur faptul ar fi, nu uă călcare canonică, ci un act de nebunie. De altmintrelea, din punctul de vedere al organizațiunii sf. Bissericîi, de sigur Episcopul, — nu persóna sa, omul păcătos, — represintă pe întemeiatorul sf. Bissericîi, D. N. I. Christos. În mod simbolic și ierarhic, Sfîntul Ignatie, ucenicul sfîntului Apostol și erauplist Ioan, unul din cei mai puternici stâlpi ai sfîntei Bissericîi creștine, vede în Soborul Preoților, având în cap pe Episcopi, vede pe Christos încon-jurat de Apostolii săi. Nimeni n'a gândit a deduce de aici, că Episcopul este însuși Christos, Dumnezeirea.

II

Sunt învinuit de faptul ierosiliei, adecă predarea celor sfinte, prin călcarea canonului 29 al Sinodului IV ecumenic care glăsuiește: „Pe episcop a-l duce în treapta Presbiterului este ierosolie“.—Pentru ce? Am oprit pe Prea sfînțiții Epis-copi să îmbrace mantia și pe Prea Sfînțiții Archierei să poarte mitră și cărjă la serviciul dumnezeesc, când luam și eu parte.

Obiceul ce mi se impută că am introdus, a fost datină statornică până la venirea I. P. S. S. Mitropolitului Calinic care a fost novator pe punctul acesta, fără mijlocirea Sf.

Sinod. Canonul 29 al Sinodului IV ecumenic, este adevărat, oprește degradarea fără cauză legiuită a Episcopului: „Nu p^ote Episcopul să fie dus în trépta inferi^oră a Presbiterului „(simplu preot).“ Dar degradat-am noi vre-un P. S. Episcop sau Archiereu ? Cea ce constituie faptul „ducerii Episcopului „în trépta Presbiterului“, este de a-i răpi drepturile sale Episcopale sau Archierești în a sa eparchie. In adevěr faptele petrecute și din cari a eșit canonul 29 al Sinodului IV se întemeiază pe plângerea către împératul Teodosiu II a Episcopului Photius din Tir, cum că a fost împedecat de Episcopul Eustațiu din Berit de a-și esercita drepturile sale episcopale în eparchia sa (a hirotonisi, etc.), prin faptul că acest din urmă, adecă Eustațiu din Berit, făcea sfințiri de Episcopi în ore-cari orașe ce ținea de diocesa lui Photius. In urma acestei plângeri, Impératul Teodosiu II a trimes afacerea la Sinod. Sinodul IV ecumenic, prin canonul 29, dă dreptate lui Photius, caracterisând de Ierosilie faptul de a duce pe Episcop în treapta Presbiterului prin răpirea drepturilor ce le are în eparchia sa, ierosilie, adecă sacrilegiu, atingere de lucru sfinte, căci ca sfint se consideră Episcopul. Intrebăm: Cărui dintre Pre Sfințitii Episcopi luat-am drepturile ce le are în a sa eparchie ? Unde este canonul, care autorisă pe Episcop de a purta mantie și pe Archiereu de a purta mitră când oficiază alături cu Primatul ? Canonul 29 ce se invocă contra noastră se întorce contra acusatorilor, cari voesc să esercite drepturile lor episcopale și în a noastră eparchie, după exemplul lui Eustațiu din Berit condamnat de canonul 29!

Nu p^ote Episcopul să p^orte c^orjă în slujba bisericăscă alături cu Primatul în diocesa acestuia, căci în fie-care eparchie uă singură c^orjă este, și după sfintele canone, și după legile țerii, afară de casul învoirii din partea celui în drept. Acéstă regulă s'a observat de toți predecesorii noștri până la venirea I. P. S. răposat Mitropolitul Calinic, care a inovat pe nedrept, cređend că dă mai multă pompă slujbei ce făcea, introducând ast-fel un obicei necunoscut în sfinta Biserică

patriarhală din Constantinopole, de unde am împrumutat datinele rituale.

Ce mai rămâne și din această acușițiune ?

III, IV

Suntem învinuiți, că am călcat canonul 33 apostolic și 13 al Sinodului ecumenic IV, prin faptul că am primit în eparhia noastră, fără carte canonică a Chiriarchului lor, pe clerici din alte eparhii, dându-le voe să săvîrșescă cele sfinte.

Învinierea are în vedere pe Protoereul Burcă din Dîmbovița și pe P. S. Archiereu Botoșeneanul.

Aceste două sfinte canoane nu pun oprire radicală clericului dintr'ună eparhie óre-care de a trece în altă eparhie; dar permițînd trecerea, o supun în interesul disciplinei și unei bune administrațiuni, la uă mai d'înainte încuviințare și recomandare a Episcopului respectiv. De altmintrelea, aceste două canóne aű în vedere numai pe acei clerici străini cu totul, necunoscuți Episcopului, și cari nu'și pot dovedi trépta lor clericală, iar nici de cum persóne cunoscute bine Episcopului. Așa de pildă am dat voe să slujescă tuturor P. Sfinților Archiereii titulari ai altor eparhii, fără ca să fi cerut învoirea Chiriarchului lor respectiv, și această învoire le-am dat'o ca unor clerici cunoscuți nouě bine și fără vre-uă vină canonică. Intre acești clerici sunt P. S. Archiereii Craiovénu, Piteșténu, Râmnicu-Sărat, Gălățénu, Bărlădénu. S'ar putea óre scóte din numérul acestor P. S. Archiereii P. S. Botoșă-nénul și Protopopul Burcă? Mai pot aduce ca fapt recent următorul: P. S. Archiereul Botoșenénul, însoțit de Archimandriții Nifon și Ghenadie, făcînd uă călătorie la Ierusalim, aű slujit la Paștele trecut în Biserica Sf. Mormént cu P. S. Patriarch al Ierusalimului, fără a li se fi cerut carte canonică.

Acesta fiind adevératul înțeles al acestor două canóne, iată acum și faptele :

P. S. Episcopul de Argeș a numit, sunt aprópe duoi ani,

pe Preotul Ilie Bădulescu din Alexandria, județul Teleorman, eparchia Sf. Mitropolii, Protopop la Slatina, în eparchia Argeșului, fără prealabila noastră încuviințare. Acastă numire s'a făcut în locul protopopului Burcă, așa că acesta a fost trecut după intervențiunea onor. Minister, prin Directorul Cultelor, d-l Cornoiu, Protopop în județul Dâmbovița, din eparchia sf. Mitropolii.

P. S. Arhiepiscopul Botoșeneanul, ne mai având nici uă slujbă bissericescă la Iași, unde ședea, a venit de mai mult timp în eparchia noastră cu învoirea verbală a P. S. Mitropolitului Moldovei.

Acum de curînd l'am rânduit să slujescă la Sf. Spiridon Nou, drept pe care nimeni nu ni-l pôte tăgădui.

În tot cazul, întrebăm : se pôte da în judecată un Mitropolit ? Se pôte suspenda mai dinainte pentru asemenea fapte ?

Dar sunt alte fapte de uă mai mare însemnătate, pe cari acusațiunea le înlătură. Cum șed în București P. S. Lor Arhiepiscopul Piteșteanu din eparchia Argeșului, Arhiepiscopul Craiovénu din eparchia Râmnicului și Noul Severin, Arhiepiscopul Calistrat Bărlădénul, Arhiepiscopul Valerian Râmnicu-Sărat, Arhiepiscopul Meletie Gălățeanul ? Nu cum-va sf. canóne și regulamentele aū uă altă aplicațiune după trebuința causei ?

Suntem învinuiți că, în contra art. 3 și 4 din Regulamentul pentru atribuțiunile de precădere ale Mitropolitului Primat al României, am vizitat eparchiile altor Chiriarchi, făcînd cu ocasiunea acestor vizitări recepțiuni solemne, rostînd în public cuvîntări, și instigînd pe clericii acelor eparchii prin momeli și promisiuni, ca să ne dea declarațiuni contra Episcopilor lor.

Răspundem :

Am trecut, nu am vizitat, în eparchia P. S. Episcopului Dunării-de-Jos, cu ocasiunea inaugurării podului peste Dunăre, poftit fiind de M. S. Regele, de guvern, și în înțelegere cu P. S. Episcopul Dunării-de-Jos, căruia i-am făcut telegrafic cunoscut.

Am trecut în eparchia P. S. Episcop al Râmnicului, și mai

înainte de a face acésta, am cerut voia canonică pe care ne-a și dat'o, trimetându-ne și spre întîmpinare clerul sêu. Decî dar nu pot fi învinuit de călcări canonice și reglementare în acest punct.

Este uă învinuire născocită din partea acusatorilor mei, că ași fi făcut recepțiunii solemne, rostind în public cuvîntări și instigând pe clericii acelor eparchii prin momeli și promisiuni, ca să ne dea declarațiunii contra Episcopului lor.

Însăși canónele ce se invocă contra noastră pentru aceste învinuirî dovedesc netemeinicia lor. Ast-fel canonul 13 al Sinodului din Antiochia oprește și pedepsește faptul *mutării* Episcopului dintr'ua eparchie în alta, și învederat este că nici uă dată nu ne-am mutat din a noastră eparchie. Lămurit însă se vede, că P. S. frați din Sinod doresc a noastră mutare !

Învinuirea, că aș fi îndemnat pe preotul Slobozeanu să depună în contra P. S. Episcopul de Vâlcea și Noul Severin, este denaturarea unui fapt întîmplat, de care suntem cu totul streini. Cu ocasiunea trecerei în județul Vâlcea, am fost întîmpinați de un preot, de al cărui nume nu ne mai amintim, plângendu-se prin jalbă dată înscris că a fost crunt bătut de P. S. Episcopul Ghenadie de Vâlcea. Acestei plîngerî n'am dat nici uă urmare.

V, VI, VII, VIII și IX.

Învinuirile aduse la punctele V, VI, VII, VIII și IX că :

- a) am condus în mod arbitrar desbaterile Sinodului;
- b) am imprimat cărți bissericești fără voia Sf. Sinod;
- c) am înlocuit funcționari ai Sf. Sinod în mod arbitrar;
- d) am usurpat puterile Sf. Sinod;
- e) am omis de a face să se pomenescă în Bisserica metropolitană din București Sf. Sinod;

Aceste tóte învinuirî sunt asemenea născociri, la cari răspundem:

a) Membrii Sf. Sinod n'au făcut nici uă protestare formală la pretinsa conducere arbitrară a desbaterilor. Nu era față d-l Ministru al Cultelor ?

b) S'a propus de Sf. Sinod imprimarea „Mărturisirii orto-

doxe“ tradusă de Mitropolitul Grigorie, înlăturându-se proiectul tradus al „Mărturisirii ortodoxe“ de către P. S. Episcopii al Huşului, Râmnicului şi Argeşului, pentru erori dogmatice. Imprimarea însă a „Mărturisirii ortodoxe“, tradusă de Mitropolitul Grigorie nu s'a început încă.

c) Inlocuirea Secretarului Sf. Sinod, P. S. Archiereu Calistrat, s'a făcut cu învoirea Sf. Sinod şi numirea P. S. Nifon asemenea, iar Archidiaconul Gibescu a înlocuit pe P. S. Archiereul Nifon prin încuviinţarea Sinodului.

d) In consecinţă, în ce am usurpat puterile Sf. Sinod? Ce judecată am dat în lipsă-i.

e) Conform regulilor şi canónelor, tot-deauna noi am pomenit Sf. Sinod, precum şi pe cei-lalţi Patriarhi şi înalte autorităţi ortodoxe.

În partea a doua în actul de acuşaţiune făcut contra noastră, s'a înălţat fapte închipuite, cari ar trebui să fie mai înainte stabilite ca delict de drept comun înaintea Inaltei Curţi de Cassaţiune, judecătorul meu natural, conform art. 16 din Legea sinodală, şi în urmă să fiu chemat pentru pedepsa canonică ce asemenea fapte trag după sine. Se procedeză din contra într'un mod cu totul dăscălesc şi anormal: Ni se impută fapte ce cad sub lovitura legii penale; nu ni se arată pe ce aceste fapte se întemează, dar în acelaşi timp se dau şi ca probă. Aşa se mai dice, că am călcat canonul 10 al Sinodului ecumenic, după care se cateriseşte cei ce fură lucruri sfinte. Fără îndoială, că se pedepseşte cel ce cade în acest păcat şi faptă rea. Dar cu ce se dovedeşte că am făcut aşa ceva? Unde este proba? Iată ce răspunde actul de acuşaţiune „Probă materială: luarea de „I. P. S. Sa a mai multor rënduri de vestminte aferosite „(dăruite) bissericii episcopale de la Curtea-de-Argeş la sfîntirea ei“. Va să dică, proba materială a păcatului, a delicatului, a călcării canonului, este imputarea faptului! Ast-fel sunt toate acuşările. Voi răspunde totuşi la fie-care cap de pîră în parte.

I.

Ni s'a încredințat suma de 5.750 lei de răposatul Archimandrit Ioil, fost stareț al mănăstirii Cernica și ne-am înșușit acéastă sumă.

Acéastă acușațiune calomniósă s'a formulat altă dată printr'un jurnal, când s'a dat cuvenita desmintire. Răposatul Archimandrit Ioil a dat suma de 5.750 lei, ca să o distribuie la mai multe mănăstiri pentru ajutor și faceri de rugăciuni în amintirea și odihna sufletului său. Am și făcut acéastă distribuie, cum dovedesc chitanțele date de cei în drept, chitanțe ce se găesc în cancelaria sf. Mitropolii. De altmintrelea, să se cheme persoanele de la sf. mănăstiri și să se întrebe, dacă n'au primit aceste sume.

Se întâmplă mai târziu că, din cauza unor abuzuri și neregularități constatate prin ancheta numită de d-l Ministru al Instrucțiunii publice și Cultelor, starețul a trebuit să fie înlocuit. Sub impresiunea mâniei, în un testament făcut în urmă, starețul Ioil protestă contra înlocuirii séle și a declarațiilor făcute la anchetă, că mașina agricolă aflată în curtea mănăstirii e proprietatea mănăstirii. Se mai adaogă în testament, că ne a dat 5.750 lei și că nu i-am dat chitanță. Dar chitanțele aflate în cancelaria sf. Mitropolii dovedesc, că am întrebuințat banii după a sa dorință. De altmintrelea, nici nu se pôte pune temeiū pe iscălirile luate din pretinsul testament, căci acest testament este făcut sub formă mistică, scris nu de Archimandritul Ioil, ci de uă altă persoană, la uă epocă când testatorul era de mai mult timp orb și în îngrijirea d-lui doctor Manolescu.

II.

Ni se aduce nelegiuita acușațiune că am fi făcut îngrozitorea crimă prevădută și de legea din afară (Codul penal) și de sf. canóne 72 și 73 apostolice, 10 al Sinodului ecumenic I. Am sfeterisit vase sfinte de aur și sfinte vestminte!

Noi, cari am dăruit mai multe obiecte și vestminte sfinte la sf. Episcopie și am îmbrăcat în argint sicriul Sfintei Filofteia !

Acéstă calomnie a fost întrebuințată și prin ôre-cari gazete. Nu se aduce contrariu nici uă dovadă. Totuși, prin acte administrative neîndoióse dovedim netemeinicia lor.

III.

Am comis îngrozítórea crimă, că „în 18 ani de păstorie a „eparchiei de Argeș am sfințit 400 bisserici“. Se citéză canónele 4 ale Sinodului ecumenic VII, combinat cu canonul 21 al Sinodului ecumenic VI, care pedepsesc acest fapt.

Aci îndată mintea se uimesce ! Ce să gândim de sfințele canóne cari ar prevedea pedépsă pentru sfințirea de bisserici, și de judecătórii cari ar pedepsi pe cel ce sfințesce multe bisserici ! Acésta este cu neputință și dovedesște numai, cât ura turbură mintea. Religiunea creștină are între altele acest sfinț caracter de a fi propovéditóre ; ce póte contribui mai mult la întărirea credinței, la splendórea cultului, de cât clădirea locașurilor sfinte ? Vêdutu-s'a invêțător acusat pentru că a dorit și lucrat la înmulțirea șcólelor ? Dar se dá ca mobil al acestei dorințe iubirea de argint ! Fie, și proces de intențiune ! Cu ce se dovedesște că am speculat cu sfințirea bissericelor ? Se născocoște faptul și în același timp se dá și ca „dovadă materială“ ! Canonul 4 al Sfintului Sinod ecumenic VII, ce se invocă contra mea, pedepsește, nu faptul sfințirii bissericilor, fie cât de multe, ci faptul „închiderii bissericii“. Cât despre canonul 22 al Sinodului ecumenic VI, el pedepsește hirotonisirea pe bani.

Unde este dovada? de ce actul de acusațiune nu articulează probele, ca să pot răspunde? Pentru că faptul ce ni se impută este închipuit în scop de învinuire.

IV.

Suntem învinuiți că am primit :

a) 4.000 lei strinși de credincioși pentru mănăstirea Stănișoara din județul Argeșului ;

b) 2.000 lei de la Ministerul Cultelor, pentru clădirea trapezei de la acea mănăstire; că ne-am însușit acești bani.

Răspundem : N'am primit cei 4.000 lei din subscripțiuni, n'am făcut asemenea subscripțiuni. Cerem să se facă dovada acestui fapt. Am primit 2.000 lei de la Ministerul Cultelor și am justificat întrebuițarea lor prin chitanțe înaintate Ministeriului. Cu ce se dovedește falșitatea lor? Asemenea fapte nu sunt abateri canonice, sunt crime de drept comun. Dovada lor trebuie făcută conform dreptului comun, iar nu prin născociri ce se intitulază dovești materiale.

De 11 ani de când s'a făcut trapeza de la sf. mănăstire Stănișoara, stă scris înăuntrul ei că este făcută prin osîrdia și cheltuiala noastră, — și în adevăr, am cheltuit de la noi 7.000 lei cu facerea acestei trapeze, căci modesta sumă de 2.000 lei ce a dat Ministerul Cultelor era de sigur neîndestulătoare.

Cum de tocmai acum, după ce a murit vechiul stareț, se născoceste faptul pretins de noul stareț din Stănișoara, — subordonatul P. P. S. Episcop Timuș, — fapt ce-l tăgăduesc însuși inscripțiunea din trapeză și actele justificative.

V.

Ni se pune în sarcină faptul, de a fi dat ordin Archimandritului Damaschin de la Cozia, să dea 2.000 lei unui condamnat la ocne, pentru a-i da niște hârtii compromițătoare. Când am dat acest ordin? În ce împrejurări? Cine este condamnatul? Ce interes aveam pentru a lua aceste acte? Nu se arată absolut nimic. Nicî uă dovadă. N'am dat un asemenea ordin. Nu știm ce sunt acele hârtii compromițătoare. N'am primit nici uă citațiune în vre-un proces cu Archimandritul Damaschin.

Sunt patru ani de zile, pe când eram Episcop de Argeș, am primit prin poștă uă scrisore, din conținutul căreia am vădut, că se vorbește de niște acte ce ar fi avînd un óre-care Mărgăritescu.

Vădînd că nu mă póte privi această scrisore, am remis-o P.

S. Părintelui Ghenadie, Episcopul de Vilcea, convins că din-
erore mi s'a dat acea scrisore și că-l privește. P. S. Părintele
Ghenadie a luat acea scrisore, fără a-mi mai vorbi ceva în a-
céstă privință.

Iată faptele ce s'a înjghebat pentru a se executa uă plănuire
urmărită de trei ani, din ziua când Națiunea ne-a încredin-
țat cărja sfintei năstre Bisericii.

După datinele și legile țerei năstre, instituirea Capului Bisse-
ricii este încredințată Representațiunei Naționale. De aședă-
mîntul Capului Bisericeii este legat pe viață și dreptul de a
participa la Sinodul țerei și acela de a o reprezenta în Senat.
S'a găsit totuși mijlocul, ca prin amenințări asupra celor ce-și
aș sufletul încărcat cu fapte rele, prin organizări de conspira-
țiuni pedepsite de canone (phatrie), să se dea cea mai grea lovi-
tură Bisericeii, care tot-d'a-una a fost temelia naționalității
române. Dumneșeu și voi veți judeca !

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
1937

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI